

בנק הפועלים

דוח על הסיכונים -

גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

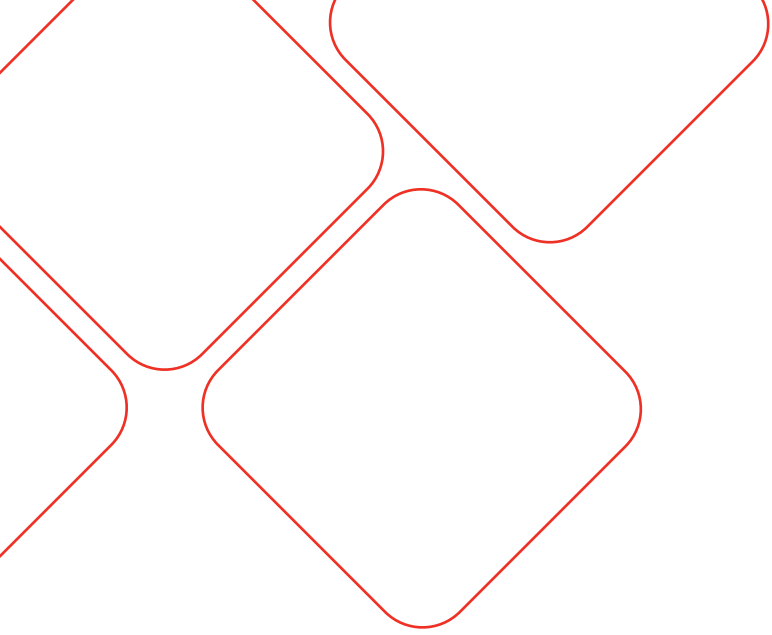
ליום 30 ביוני 2023

Q2

דוח מונגש

תוכן העניינים

42	ה. סיכוני אשראי של צד נגדי	8	א. מבוא
45	ו. סיכון שוק	8	1. מידע צופה פני עתיד
45	ו.1. סיכון שוק בתיק למסחר	8	2. הצהרה על הגילוי
47	ו.2. סיכון ריבית בתיק הבנקאי		
49	ו.3. סיכון מניות ומרווחי אשראי - סיכון השקעה	9	ב. יחסים פיקוחיים עיקריים, סקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון משוקללים
49	ז. סיכון נזילות	9	ב.1. יחסים פיקוחיים עיקריים
57	ח. סיכון תפעולי	10	ב.2. הערכת הסיכונים וניהולם
58	ט. סיכון ציות	11	ב.3. חומרת גורמי סיכון
58	י. סיכון משפטי	11	ב.4. סיכונים מובילים ומתפתחים
59	יא. סיכון מוניטין	13	ב.5. הפסקת פרסום ריביות הליבור
59	יב. סיכון רגולציה	14	ב.6. סקירת נכסי סיכון משוקללים
59	יג. סיכון כלכלי	15	ג. הון ומינוף
59	יד. סיכון אסטרטגי	15	ג.1. הרכב ההון
59	טו. סיכון סביבתי	16	ג.2. הלימות ההון
60	טז. סיכון מודל	19	ג.3. יחס מינוף
		21	ד. סיכון אשראי
		22	ד.1. איכות האשראי של חשיפות האשראי
		24	ד.2. חשיפות לסיכונים אשראי
		29	ד.3. מידע נוסף על חשיפות לסיכונים אשראי
		37	ד.4. הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית

רשימת הטבלאות

יחסים פיקוחיים עיקריים, סקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון משוקללים

- 9 לוח ב-1: טבלת יחסים פיקוחיים עיקריים
11 לוח ב-2: טבלת חומרת גורמי הסיכון
14 לוח ב-3: סקירת נכסי סיכון משוקללים

הון ומינוף

- 15 לוח ג-1: הרכב ההון הפיקוחי
19 לוח ג-2: השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף
20 לוח ג-3: גילוי על יחס מינוף

סיכון אשראי

- 22 לוח ד-1: מדדי סיכון אשראי
23 לוח ד-2: איכות האשראי של חשיפות אשראי
24 לוח ד-3: פירוט החשיפות לפי ענפי משק בישראל
28 לוח ד-4: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
29 לוח ד-5: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינו והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים של הלקוחות
30 לוח ד-6: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינו והנדל"ן
31 לוח ד-7: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכוסר ספיגה
34 לוח ד-8: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק
35 לוח ד-9: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
35 לוח ד-10: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק - שיעור מסך הביצועים החדשים
36 לוח ד-11: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל
37 לוח ד-12: חשיפות הבנק למימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה
38 לוח ד-13: טבלת הפחתת סיכון אשראי
39 לוח ד-14: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון

סיכונים אשראי של צד נגדי

- 42 לוח ה-1: ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי לפי גישה פיקוחית
42 לוח ה-2: הקצאת הון בגין התאמת שערך לסיכון אשראי
43 לוח ה-3: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי לפי תיק פיקוחי ומשקלות סיכון
44 לוח ה-4: הרכב הביטחון - בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי

סיכון שוק

- 46 לוח ו-1: אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR)
46 לוח ו-2: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ולשינויים במדד המחירים לצרכן
46 לוח ו-3: סיכון שוק על-פי הגישה הסטנדרטית
47 לוח ו-4: שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
48 לוח ו-5: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
48 לוח ו-6: רגישות הערך הכלכלי של הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש)
49 לוח ו-7: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

סיכון נזילות

- 50 לוח ז-1: יחס כיסוי הנזילות (LCR) - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו
54 לוח ז-2: יחס מימון יציב נטו (NSFR), תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו
57 לוח ז-3: פירוט נכסים נזילים לפי רמות כנדרש בהוראות באזל

דוח על הסיכונים

אנו מתכבדים להגיש לכם את הדוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2023. המידע המפורט בדוח זה כנדרש בהוראות הדיווח של בנק ישראל, כולל דרישות גילוי שפורסמו על-ידי ועדת באזל ודרישות גילוי על סיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על-ידי הפורום ליציבות פיננסית (FSF) ודרישות גילוי שפורסמו על-ידי צוות משימה שהוקם על-ידי המוסד ליציבות פיננסית (FSB) לשיפור הגילוי על סיכונים בתאגידים בנקאיים.

פרסום זה של הדוח על הסיכונים הינו במסגרת הדיווח הכספי של בנק הפועלים בע"מ וכולל מידע בנושאי ניהול הסיכונים וההון. יש לעיין בדוח זה ביחד עם הדוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022 ועם תמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2023.

מירב בן שושן כהן

משנה למנכ"ל, מנהלת הסיכונים הראשית

דב קוטלר

המנהל הכללי

ראובן קרופיק

יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 13 באוגוסט 2023

א. מבוא

א.1. מידע צופה פני עתיד

מרביתו של המידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד הבינוי והשיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

א.2. הצהרה על הגילוי

על פי הנחיות בנק ישראל, ההצהרות על הגילוי בדוח הכספי התקופתי של הבנק, תקפות גם לדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים. במסגרת הדיונים בדוחות הכספיים של הבנק, אישר דירקטוריון הבנק את פרסום הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2023.

ב. יחסים פיקוחיים עיקריים, סקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון משוקללים

ב.1. יחסים פיקוחיים עיקריים

לוח ב-1: טבלת יחסים פיקוחיים עיקריים

על בסיס מאוחד, ליום					
30 ביוני 2022	30 בספטמבר 2022	31 בדצמבר 2022	31 במרץ 2023	30 ביוני 2023	
במיליוני ש"ח					
הון זמין					
44,446	45,262	46,745	48,241	49,449	הון עצמי רובד 1
43,996	44,830	46,330	47,935	49,160	הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
44,446	45,262	46,745	48,241	49,449	הון רובד 1
43,996	44,830	46,330	47,935	49,160	הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
57,619	58,514	61,094	61,704	63,061	הון כולל
57,218	58,103	60,704	61,408	62,777	הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
נכסי סיכון משוקללים					
398,865	407,914	415,577	424,532	429,440	סך-הכל נכסי סיכון משוקללים (RWA)
402,830	409,587	417,603	425,346	429,815	סך-הכל נכסי סיכון משוקללים (RWA), לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
יחסי הלימות הון, לפי הוראות הפיקוח על הבנקים					
11.14%	11.10%	11.25%	11.36%	11.51%	יחס הון עצמי רובד 1
10.92%	10.95%	11.09%	11.27%	11.44%	יחס הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
11.14%	11.10%	11.25%	11.36%	11.51%	יחס הון רובד 1
10.92%	10.95%	11.09%	11.27%	11.44%	יחס הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
14.45%	14.34%	14.70%	14.53%	14.68%	יחס הון כולל
14.20%	14.19%	14.54%	14.44%	14.61%	יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
10.23%	10.23%	10.23%	10.23%	10.23%	יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾
0.91%	0.87%	1.02%	1.13%	1.28%	יחס הון עצמי רובד 1 זמין, מעבר לנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾
יחסי המינוף, לפי הוראות הפיקוח על הבנקים					
720,777	732,928	737,115	738,726	738,952	סך החשיפות
721,069	733,152	737,330	738,885	739,102	סך החשיפות, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
6.17%	6.18%	6.34%	6.53%	6.69%	יחס המינוף
6.10%	6.11%	6.28%	6.49%	6.65%	יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾

(1) לפני השפעת התאמות בגין תכניות ההתייעלות, לפני השפעת התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים ולפני השפעת התאמות בגין הלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע.
 (2) לרבות דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראות השעה.

לוח ב-1: טבלת יחסים פיקוחיים עיקריים (המשך)

ממוצע לשלושת החודשים שהסתיימו ביום					
30 ביוני 2022	30 בספטמבר 2022	31 בדצמבר 2022	31 במרץ 2023	30 ביוני 2023	
יחס כיסוי נזילות, לפי הוראות הפיקוח על הבנקים					
195,054	189,487	179,514	173,662	175,609	סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
154,857	150,828	147,712	136,279	138,971	סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
126%	126%	122%	127%	126%	יחס כיסוי נזילות (באחוזים)
על בסיס מאוחד, ליום					
30 ביוני 2022	30 בספטמבר 2022	31 בדצמבר 2022	31 במרץ 2023	30 ביוני 2023	
יחס מימון יציב נטו, לפי הוראות הפיקוח על הבנקים					
403,331	397,965	412,150	410,435	407,381	סך-הכל מימון יציב זמין
305,916	312,819	316,321	323,578	326,541	סך-הכל מימון יציב נדרש
132%	127%	130%	127%	125%	יחס מימון יציב נטו (באחוזים)

ב.2. הערכת הסיכונים וניהולם

הבנק מבצע בדיקה מקיפה להערכת הסיכונים להם הוא חשוף ובחינת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי, וסיכון סביבתי (לרבות סיכון אקלים). אסטרטגיית ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה כולה, תוך זיהוי וכימות הסיכונים, הגדרת אחריות על הסיכונים (Risk Ownership) ומקסום התועלת העסקית בהתייחס לעלות במונחי סיכון, על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. ניהול הסיכונים בבנק מתבצע במתודולוגיה אחידה ובראיה כוללת תוך התאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בנטילת סיכונים באופן מושכל, על מנת להשיא את רווחיות הקבוצה ברמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון.

ב.2.א. מבנה וארגון מערך ניהול הסיכונים

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. החברות הבנות מונחות לנהל את הסיכונים על בסיס האסטרטגיה והמדיניות הקבוצתית, תוך ביצוע התאמות בהתאם לנסיבות, ודיווח עליהן לחברה האם. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המשותפת על-ידי דירקטוריון של כל חברה. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. הפיקוח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות לנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את דרישות הפיקוח בניהול הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים לזיהוי הסיכונים ולמדידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים.

מנהלת הסיכונים הראשית (CRO) וחברת הנהלה האחראית על החטיבה לניהול סיכונים הינה הגברת מ. בן שושן כהן.

הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם.

חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכונים האשראי הינם מנהל החטיבה העסקית מר א. פורמן, והממונה על החטיבה הקמעונאית גברת ד. רביב. חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכונים השוק, ההשקעה והנזילות הינו מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית מר י. ענתבי.

הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי עורכת-דין י. אלמוג, היועצת המשפטית הראשית.

הסיכון הטכנולוגי, ובכללו סיכון הסייבר, מנוהל על-ידי הגב' א. בן זאב, מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו.

לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות דירקטוריון וצוותי הנהלה בזיקה לניהול סיכונים ראה

[הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022.](#)

ב.3. חומרת גורמי סיכון

לוח ב-2: טבלת חומרת גורמי הסיכון

גורם הסיכון	השפעת הסיכון
סיכונים פיננסיים	
1.	סיכון אשראי (לרבות סיכון צד נגדי) בינונית
1.1.	מזה: סיכון בגין איכות הלווים ו/או ביטחונות בינונית
1.2.	מזה: סיכון בגין ריכוזיות ענפית/חשיפה לאשראי בענפי בינוי ונדל"ן* בינונית
1.3.	מזה: סיכון בגין ריכוזיות לוויים/קבוצת לוויים בינונית
2.	סיכון שוק נמוכה-בינונית
2.1.	מזה: סיכון ריבית נמוכה-בינונית
2.2.	מזה: סיכון אינפלציה/סיכון שער חליפין נמוכה
3.	סיכון מחירי מניות ומרווחי אשראי נמוכה-בינונית
4.	סיכון נזילות נמוכה-בינונית
סיכונים תפעוליים ומשפטיים	
5.	סיכון תפעולי בינונית
5.1.	מזה: סיכון סייבר בינונית
5.2.	מזה: סיכון IT בינונית
6.	סיכון משפטי נמוכה-בינונית
סיכונים אחרים	
7.	סיכון מוניטין נמוכה-בינונית
8.	סיכון אסטרטגיה ותחרות בינונית
9.	סיכון רגולציה וחקיקה בינונית
10.	סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל** בינונית-גבוהה
11.	סיכון כלכלי - מצב המשק בעולם בינונית
12.	סיכון ציות בינונית
13.	סיכון מודל בינונית

* גורם סיכון זה מביא לידי ביטוי את השפעת הגידול המתגבר באשראי לענף הבינוי והנדל"ן ואת השפעתו על הסיכון בתיק.
 ** הסיכון הועלה לאור פוטנציאל ההשפעה המצרפית של התפתחויות במשק ובכלכלה העולמית, ובכלל זה השפעות האינפלציה הגבוהה וההידוק המוניטרי הנלווה אליה, התחזיות להאטה בכלכלה העולמית, והשלכות התקדמות מהלכי החקיקה בתחום המשפטי בהעדר הסכמה רחבה על דירוג האשראי של המדינה. זאת, בשילוב עם שינויים רגולטוריים מוצעים, בפרט בתחום הבנקאי. לפרטים נוספים ראה [גם פרק סיכונים מובילים ומתפתחים](#) להלן.

ב.4. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד ליציבות פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק מתואר בהרחבה בהמשכו של דוח זה.

הנהלת הבנק והדירקטוריון דנו בהשפעתם על הבנק של הסיכונים המובילים והמתפתחים המפורטים להלן ובוחנים מעת לעת את הצורך בהתאמת האסטרטגיה העסקית בהתאם להתפתחויות אלה:

- **סביבת המאקרו:** פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק. התכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק כוללת הנחות מסוימות לגבי סביבת המאקרו תוך התייחסות לסיכונים הקיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון.

הבנק מעריך כי שילוב של גורמים כלכליים ופוליטיים מגבירים בעת הזו את הסיכונים הכלכליים אליהם חשוף הבנק. בתחילת חודש אוגוסט הפחיתה חברת דירוג האשראי פי' את דירוג החוב של ממשלת ארצות-הברית מ-AAA ל-AA+. הפחתת הדירוג הוסברה בהרעה מתמשכת במצב הפיסקלי של ארצות-הברית וצפי להאטה בצמיחה. בישראל, קידום חקיקה שעניינה יישום שינויים במערכת המשפט על-ידי הממשלה הביא לגל נרחב של מחאה ציבורית וחברתית. במהלך הרבעון השני התנהל משא ומתן בין הקואליציה למפלגות באופוזיציה בניסיון להגיע להסכמות, אך זה לא צלח. בחודש יולי אישרה הכנסת, כחלק מאותם שינויים מתוכננים במערכת המשפט, תיקון לחוק יסוד: השפיטה, לצמצום עילת הסבירות. תהליכי אישור החוק לוו במחאה חברתית רחבה. לאחר אישור החוק מספר גופים פיננסיים מובילים בעולם, ובכלל זה חברות דירוג האשראי מודי'ס S&P, פרסמו סקירות המזהירות מההשלכות הכלכליות של המשך חקיקת השינויים במערכת המשפט ללא הסכמה רחבה. אחד ממוקדי הסיכון, שהועלה גם על-ידי חברת דירוג האשראי מודי'ס, הוא ענף ההיי-טק המקומי. על רקע הנסיבות הגלובליות ואי-הוודאות הפוליטית-משפטית, ירדו גיוסי ההון של חברות אלו בשיעור חד במחצית הראשונה של השנה. להערכת הבנק, עלה הסיכון להפחתת תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל ואולי בהמשך אף להפחתת דירוג האשראי בפועל על-ידי חברות הדירוג.

האמור לעיל עשוי להביא להשפעות אפשריות נוספות, כגון ירידה בהשקעות הזרות במשק, עליית סיכון המדינה ועקום התשואות, פגיעה בתוצר ועוד. בהתאם, להמשך מהלכי החקיקה ללא הסכמה רחבה, חוסר היציבות החברתית והאפשרות להורדת דירוג חוב המדינה, פוטנציאל להשפעה שלילית על המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו.

ענף הנדל"ן מהווה להערכתנו סיכון נוסף. עליות הריבית, הביאו לירידה חדה בהיקף רכישת הדירות החדשות במשק. על אף שהתחלות הבנייה החלו לרדת אף הן, עדיין רואים עלייה במספר הדירות החדשות הלא מכורות. נתוני הלמ"ס מצביעים על ירידה קלה של 1.6% במחירי הדירות החדשות עד כה. נציין שנתונים אלו אינם משקללים הטבות שניתנות לעיתים במעמד הרכישה, לכן ייתכן שירידות המחירים בפועל גבוהות יותר. ניכרת ירידה גם במחירי הקרקעות, ולעיתים מכרזים למכירת קרקעות נסגרו ללא הצעות.

האינפלציה בעולם החלה אמנם לרדת, אך היא עודנה גבוהה ורוחקה מיעדי האינפלציה של הבנקים המרכזיים, ומדיניות הבנקים המרכזיים היא מרסנת. עליות הריבית בעולם הביאו להתאמה במחירי הנכסים הפיננסיים והריאליים, וההערכה הרווחת כעת בשווקים היא שהצמיחה העולמית תאט במידה ניכרת ברבעונים הקרובים. המלחמה באוקראינה נמשכת ומהווה אף היא סיכון מתמשך, אם כי ההשלכות על הכלכלה האירופית עד כה היו מתונות מההערכות המוקדמות. לעליית הריביות של הבנקים המרכזיים בארץ ובארצות-הברית פוטנציאל תרומה חיובית לתוצאות פעילות הבנק. יחד עם זאת, סביבת ריבית גבוהה לאורך זמן, בשילוב ירידה בהכנסות ממסים ועלייה בגירעון התקציבי, עלולות בין היתר להעלות את הסיכונים למיתון, להוביל לשינוי במחירי נכסים (לרבות פיננסיים ונדל"ן), להביא לצמצום הנזילות במשק, להשפיע על מצבם של לקוחות הבנק, ובהתאם להיות בעלי השפעה שלילית על תוצאות הפעילות של הבנק ורווחיו. נציין כי העלייה המהירה בריביות הביאה במהלך הרבעון הראשון של השנה למצוקת נזילות של בנקים מסחריים בעיקר בארצות-הברית. מגמה זו נבלמה ברבעון השני.

סיכון אבטחת מידע ותקורות קיברנטיות: איומי הסייבר המתגברים כלפי גופים פיננסיים מביאים להפניית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון. הבנק מבצע בקורות באופן תדיר בכלל הערוצים על מנת למנוע חדירת פוגענים, הפעלת תוכנות זדוניות ומניעת דלף מידע. מעגלי בקרה אלו מורכבים ממספר רב של מערכות אבטחת מידע מתקדמות אשר פרוסות פנימית ברשת הבנק וחיצונית בתור הגנה היקפית. יצוין כי מעבר עובדים לעבודה מרחוק, מעבר למחשוב ענן ודיגיטציה מוגברת בפעילות הבנק ובכללה גידול בעבודה מרחוק מול לקוחות, במקביל לגידול באימונים ובניסיונות תקיפה על הבנק ועל לקוחותיו מעצימים את הסיכון. הבנק פועל במטרה לצמצם את הסיכון.

הסביבה הרגולטורית בארץ ובחו"ל: לרפורמות רגולטוריות מקומיות ובינלאומיות קיימת השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובחו"ל. בישראל גובשו בשנים האחרונות מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר הגברת התחרות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום, אשר חלקן עוסק בהתערבות ישירה במחירים ובריביות במערכת הבנקאית. בין ההצעות והצעדים המוצעים נכללים כוונות משרד האוצר להטיל מס רווחי יתר, הודעת רשות התחרות בדבר אפשרות הכרזה על בנקים כקבוצת ריכוז, ומתן הוראות בנושא הצעת משרד האוצר ליצירת פיקדון ברירת מחדל, התערבות חקיקתית ישירה בריביות פיקדונות, עו"ש ומשכנתאות באמצעות הגשת הצעות חוק פרטיות, טיוטת תיקוני חקיקה שרשות ניירות-ערך מציעה לגבי הוצאת קרנות כספיות מחוק הייעוץ ויצירת קרנות כספיות הדומות במאפייניהן לפיקדונות, להרחבה ראו ביאור יוזמות רגולטוריות בדוח ממשל תאגידי. היוזמות והמגמות הרגולטוריות עשויות להשפיע לרעה על המערכת הבנקאית ובכלל זה על הבנק. בשלב זה מוקדם להעריך את ההשפעות של שינויים אלה על הבנק, ככל שיתרחשו. כמו-כן, ייתכן כי השפעות אלו לא יהיו מיידיות, אלא השפעות איטיות ומתמשכות לאורך זמן, שתגורנה מתהליכי השינוי ההדרגתי בסביבת הבנק (לקוחותיו, שחקנים בשוק וכדומה), לצד היערכות הדרגתית של הבנק להתאמות הדרושות בפעילותו.

- **סיכון תחרותי-אסטרטגי:** תחרות מצד חברות ביג-טק (אפל, גוגל, אמזון ועוד), חברות פינטק ובנקים דיגיטליים, לצד חדירה של טכנולוגיות חדשות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ומודלים עסקיים חדשים בעולם הפיננסי, עלולים להשפיע משמעותית על המערכת הבנקאית בארץ ובעולם בטווח הבינוני-ארוך. לצד זאת, שינויים רגולטוריים ותחרותיים בזירה המקומית, בדגש על מהלכים להגברת התחרות במערכת הבנקאית, ניווד חשבונות בנק ובנקאות פתוחה, כמו גם תחרות במגזר העסקי, העלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק ובכלל זה על מרווחי האשראי שלו. לאחרונה הבנק גיבש תכנית אסטרטגית מקיפה עד לשנת 2026 הכוללת, בין היתר, ביצוע צעדים בתחומי הליבה של הבנק, חדשנות, טכנולוגיה, מבנה הפעילות ועוד, כדי לתת מענה לאיומים.
  - **סיכון הציות:** תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות סנקציות בינלאומיות), מתן ייעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), היבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או שירותים ללקוחות, או הוראות בעלות אופי דומה. התממשות הסיכון בעולם באה לידי ביטוי בהמשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים עליהם בקשר להפרות חוק או רגולציה, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרור, הלבנת הון וחקירת מעשי שחיתות.
  - **סיכון סביבתי:** בשנים האחרונות גברה ההבנה בעולם, כי אפשרות של התממשות סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים תפגע בכלכלה ובמקרים קיצוניים עלולה להביא לפגיעה משמעותית בבנקים ובמערכת הפיננסית כתוצאה מהתממשות סיכונים פיננסיים ולא-פיננסיים בטווח הארוך. השפעות אלו יכולות לבוא לידי ביטוי גם במסגרת הסיכונים האחרים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי בפעילותו, כמו סיכון אשראי (דרך ההשפעה על החוסן הפיננסי של לווים ושווי ביטחונות), סיכון שוק והשקעה, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין ועוד. לסיכונים אלו, בדגש על סיכונים האקלים והשפעת תהליכי המעבר לכלכלה מעוטת פליטת גזי חממה, יש מאפיינים ייחודיים של חוסר ודאות. בשלב זה מוקדם להעריך את פוטנציאל ההשפעות ארוכות הטווח של שינויים אלו על הבנק.
- לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [ביאור 10 בתמצית הדוחות הכספיים](#).
- לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [דוח ממשל תאגיד](#).

5. הפסקת פרסום ריביות הליבור

החל מסוף שנת 2021, הופסק פרסום ריביות הליבור בארבעה מטבעות (אירו, ליש"ט, יין ופר"ש). ריביות הליבור על הדולר האמריקאי המשיכו להתפרסם עד סוף יוני 2023. ריביות אלו היוו בסיס לחישוב שיעור הריבית החל על מוצרים פיננסיים הנקובים או צמודים למטבעות חוץ עיקריים, בריבית משתנה. במסגרת הכוונה לבסס עוגני ריבית חלופיים במטבעות הרלוונטיים, גובשו בעולם, על-ידי גופים כגון ISDA (International Swaps and Derivatives Association) ו-ARRC (Alternative Reference Rate Committee), חלופות לריביות אלו, שפה משפטית חדשה והצעות למנגנוני החלפה. השינוי משפיע על תעשיית הבנקאות בעולם ובארץ.

לפי המלצת הוועדות הבינלאומיות נקבעו בחודש מרץ 2021, בהתאם להחלטות ISDA, שיעורי תוספות הריבית לצורך המרת מכשירים פיננסיים שנסמכים על ריביות אלו. הבנק נערך להחלפת בסיס הריבית במוצרים הפיננסיים שהוא מציע ללקוחות. הבנק התאים את המערכות הטכנולוגיות לריביות ולמנגנונים החדשים.

מיום 1 בינואר 2022 הוחלפו ריביות הבסיס במוצרי העו"ש והחח"ד לריביות הבסיס החדשות. בהלוואות המבוססות על ריביות הבסיס שפרסומן הופסק, הבנק פעל להחלפת ההסכמים המשפטיים מול הלקוחות והמרת המוצרים כלל המוצרים (מאזניים וחוף-מאזניים), כחלק מהשינוי בריביות הבסיס. עד ליום 30 ביוני 2023 הוחלפו בסיסי הריבית למרבית מהמוצרים. במספר מוצרים מצומצם השינוי יבוצע בעדכון הריבית הראשון שלאחר ה-30 ביוני 2023. הבנק ממשיך לעקוב אחרי הפרסומים הבינלאומיים ויפעל בשאיפה להקטין את הסיכונים שנובעים מתהליך החלפת הריביות.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

ב.6. סקירת נכסי סיכון משוקללים

לוח ב-3: סקירת נכסי סיכון משוקללים

דרישות הון מזעריות*	נכסי סיכון משוקללים		
	31 במרץ 2023	30 ביוני 2023	
	במיליוני ש"ח		
	50,535	374,332	1 סיכון אשראי (גישה סטנדרטית)**
	1,227	9,091	6 סיכון אשראי של צד נגדי (גישה סטנדרטית)
	642	4,757	10 התאמה בגין סיכון אשראי (CVA)
	-	-	15 סיכון סילוק (Settlement risk)
	2	13	16 חשיפות איגוח (גישה סטנדרטית)
	1,188	8,798	25 סכומים מתחת לספי הניכוי (כפופים למשקל סיכון 250%)
	53,594	396,991	סך-הכל סיכון אשראי
	669	4,957	20 סיכון שוק (גישה סטנדרטית)
	3,711	27,492	24 סיכון תפעולי
	57,974	429,440	27 סך-הכל

* דרישות הון בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש בשיעור של 13.5%.

** סיכון אשראי אינו כולל סיכון אשראי של צד נגדי, התאמה בגין סיכון אשראי, סיכון סילוק, חשיפות איגוח וסכומים מתחת לספי הניכוי.

ג. הון ומינוף

ג.1. הרכב ההון

לוח ג-1: הרכב ההון הפיקוחי

	30 ביוני 2022	30 ביוני 2023	
	במיליוני ש"ח		
הון עצמי רובד 1			
הון עצמי רובד 1 - מכשירים ועודפים			
1	8,212	8,212	הון מניות רגילות שהונפק על-ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1
2	41,346	38,750	עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן
3	(3,056)	(2,745)	רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי
6	46,502	44,217	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
הון עצמי רובד 1 - התאמות פיקוחיות וניכויים			
10	4	16	מסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי
14	17	19	רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי
21	-	-	מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
26	(264)	(137)	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים
26	(264)	(137)	מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1
26	(141)	(106)	מזה: בגין תכניות ההתייעלות
26	-	-	מזה: בגין מס שכר
26	123	158	מזה: בגין עסקי התאגיד עם אנשים קשורים
26	(274)	(183)	מזה: בגין הפסדי אשראי צפויים
26	28	22	מזה: בגין הלוואות לדיור לא צוברות
28	(243)	(107)	סך-כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1
29	46,745	44,446	הון עצמי רובד 1
45	46,745	49,449	הון רובד 1
הון רובד 2			
הון רובד 2 - מכשירים והפרשות			
46	5,281	4,381	מכשירים שהונפקו על-ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו
48	4,236	4,149	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
50	4,832	4,643	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתחייס
51	14,349	13,173	הון רובד 2 לפני ניכויים
הון רובד 2 - ניכויים			
57	-	-	סך-כל ההתאמות הפיקוחיות להון רובד 2
58	14,349	13,173	הון רובד 2
59	61,094	57,619	סך ההון
נכסי סיכון משוקללים			
סך-הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	415,256	397,515	428,929
מזה: נכסי סיכון אשראי	386,229	370,068	396,480
מזה: נכסי סיכון שוק	4,007	3,795	4,957
מזה: נכסי סיכון תפעולי	25,020	23,652	27,492
60 סך נכסי סיכון משוקללים	415,577	398,865	429,440

לוח ג-1: הרכב ההון הפיקוחי (המשך)

	31 בדצמבר 2022	30 ביוני 2022	30 ביוני 2023
במיליוני ש"ח/באחוזים			
יחסי הון וכריות לשימור הון			
61 הון עצמי רובד 1	11.25%	11.14%	11.51%
62 הון רובד 1	11.25%	11.14%	11.51%
63 ההון הכולל	14.70%	14.45%	14.68%
דרישות מזעריות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים			
69 יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש הינו 10%. ליחס זה מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה	10.23%	10.23%	10.23%
71 יחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינו 13.5%	13.50%	13.50%	13.50%
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)			
72 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים, שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה	480	538	586
73 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים, העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה	105	108	111
75 מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה	3,436	3,463	3,558
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2			
76 הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה	5,198	4,749	5,893
77 התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית	4,832	4,643	4,962

ג.2. הלימות ההון

ג.2.א. גישת הבנק להערכת הלימות ההון

- הבנק מיישם הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים. הוראות מדידה והלימות הון מתבססות על שלושה נדבכים:
- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכונים האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
  - נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים הרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שמבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
  - נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה דורש גילוי כמותי ואיכותי במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם במטרה להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

ועדת באזל לפיקוח על הבנקים מבצעת עדכונים למסגרת מדידת הלימות ההון, אשר לעיתים מקבלים את הכינוי "באזל 4". במסגרת זו נקבעו עדכונים משמעותיים בנוגע לאופן החישוב של נכסי סיכון שבגינם נדרש לחשב את דרישות ההון בנדבך הראשון. היישום באיחוד האירופי של הסטנדרטים השונים הכלולים במסגרת העדכון צפוי להיות בשנת 2025.

בהתאם למדיניות האימוץ של סטנדרטים בינלאומיים מקובלים, הפיקוח על הבנקים מאמץ את הוראות ועדת באזל משנת 2017 בנושא חישוב דרישות הון בגין סיכון תפעולי. ביום 29 בדצמבר 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 206 "מדידה והלימות הון - סיכון תפעולי". במסגרת הטיוטה נקבעה הגדרה מעודכנת של חישוב הקצאת ההון בגין סיכון תפעולי כך שהיא מבוססת, בין השאר, על רכיבי האינדיקאטור העסקי המפורטים בטיוטה ועל מכפיל ההפסד הפנימי שמבוסס על ממוצע ההפסדים ההיסטוריים של התאגיד הבנקאי. בהתאם לטיוטה יישום ההוראה יחול ביום 1 בינואר 2026.

ג.2.ב. יעד הלימות ההון ותכנון וניהול ההון

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10.0% וביחס הון כולל מזערי של 13.5%. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 30 ביוני 2023, הינם 10.23% ו-13.50%, בהתאמה.

יעד הון עצמי רובד 1 שנקבע על-ידי הבנק מביא בחשבון, בין היתר, את תוצאות תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק, לרבות תוצאות מבחני הקיצון הפנימיים שערך הבנק, ואת תוצאות הדיונים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים לגבי מאפייני הסיכון הפרטניים של הבנק במסגרת תהליך הסקירה הפיקוחי האחרון שבוצע ומבחני הקיצון האחרונים שבוצעו.

לצורך עמידה ביעד הלימות ההון וניהול אפקטיבי של ההון מבוצע תכנון הון בבנק בהתבסס על תכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון ויחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך נקטת פעולות נדרשות לצורך עמידה ביעדי הון שנקבעו. כחלק מקביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק כמפורט להלן, מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימות תכניות הערכות לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור.

על יסוד תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק ותוצאות הדיונים הפנימיים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים (כמפורט לעיל), הגדיר דירקטוריון הבנק יעד פנימי של יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור שלא יפחת מ-10.5%.

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים וביעד הפנימי, תוך שמירה על שולי ביטחון. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מאגרות-חוב זמינות למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי חליפין על יתרות הנכסים.
- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות.

רגישות קרן ההון בגין אגרות-חוב זמינות למכירה נטו, לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בעקום התשואות חסר הסיכון ובמרווח סיכון האשראי נאמדת בקיטון בסך של כ-0.7 מיליארד ש"ח וכ-0.7 מיליארד ש"ח בהתאמה. מנגד, רגישות קרן ההון הנובעת מהתאמות בגין שינויים אקטואריים, נטו לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בריבית ההיוון נאמדת בגידול בסך של כ-0.2 מיליארד ש"ח.

דרישות ההון בגין חשיפות הבנק לממשלת ישראל, בנקים ישראלים, גופים מוסדיים וישויות סקטור ציבורי, נגזרות מדיהוג מדינת ישראל. ההשפעה הישירה של ירידה בדירוג האשראי של מדינת ישראל על-ידי חברת Standard and Poor's Rating Group, ככל שתהיה, תביא לקיטון של 0.23%-0.29% ביחס הון רובד 1 ויחס הון כולל, בהתאמה.

דיבידנדים

חלוקת דיבידנד על-ידי הבנק כפופה למבחנים ולמגבלות הקבועים בחוק החברות ובהוראות הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין 331. כל חלוקה ושיעורה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בהוראות כל דין ובמגבלות על החלוקה ובשיקולים עסקיים, לרבות בהתחשב באסטרטגיית הבנק.

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות.

ביום 22 במאי 2023 הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך 803 מיליון ש"ח, שהיווה כ-40% מהרווח הנקי של הבנק לרבעון הראשון 2023 ואשר ישולם ביום 14 ביוני 2023.

במועד אישור דוחות כספיים אלה, בשים לב לתוצאות הכספיות, לצרכי ההון של הבנק ולמדיניות החלוקה כאמור, החליט דירקטוריון הבנק להכריז על חלוקת דיבידנד בסך 769 מיליון ש"ח, המהווה כ-40% מהרווח הנקי של הבנק לרבעון השני 2023 ואשר ישולם ביום 6 בספטמבר 2023.

ג.2.ג. יישום הוראות רגולטוריות בעלות השפעה על נושאי מדידה והלימות הון

התייעלות תפעולית

במסגרת חוזרי הפיקוח על הבנקים ניתנו הקלות לבנקים שיבצעו התייעלות בכח אדם והתייעלות בתחום הנדל"ן. היקף תכנית התייעלות בכח אדם משנת 2020 בגינה חלות ההקלות הינו בסך של 352 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת המס. השפעת התכניות האמורות נזקפה להון, ולצרכי חישוב יחס הון ויחס מינוף מופחתת מההון הפיקוחי על פני 5 שנים, ממועד תחילת היישום של כל תכנית. יתרת השפעת ההקלות בגין תכניות התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1 מוערכת בכ-0.02% ליום 30 ביוני 2023.

שלוחת הבנק בתורכיה

קבוצת הבנק מחזיקה 100% מהון המניות של בנק פוזיטיף בתורכיה שעוסק בתחום הבנקאות העסקית. בהתאם לאסטרטגיית הבנק, פועל הבנק למכירת ההחזקה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף. ביום 30 במרץ 2023 התקשר הבנק בהסכם למכירת החזקתו בבנק פוזיטיף בתמורה שעיקרה פירעון אשראי שהועמד לבנק פוזיטיף במועד השלמה של העסקה. האישורים הרגולטוריים הנדרשים לעסקה התקבלו והבנק פועל להשלמתה. ככל שתושלם העסקה, לא צפויה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק. בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים שוקללו נכסי הסיכון בגין השלוחה בשיעור של 300%. כמו-כן, לבנק קו אשראי לבנק פוזיטיף שניתן בשיעור ריבית נמוך מתנאי השוק בהתחשב בעמדת הרגולטור התורכי ביחס לתמחור הקו וכן המצב המתגר של הכלכלה התורכית ובנק פוזיטיף. בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים בישראל, בשל התמחור האמור נכתה יתרת קו האשראי מההון הפיקוחי. קו האשראי חודש בהיקף של כ-35 מיליון דולר בנובמבר 2022 ל-12 חודשים או עד למועד בו יחדל הבנק מלהיות בעל מניות בבנק פוזיטיף, המוקדם מביניהם. מתוך קו האשראי מנוצל סך של כ-20 מיליון דולר לסוף יוני 2023. סך ההשפעות האמורות על יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק ליום 30 ביוני 2023 מסתכמות בהקטנה ב-0.05%.

כתבי התחייבות עם מנגנון לספיגת הפסדים

לפרטים נוספים בדבר כתבי התחייבות הנדחים, ראה [ביאור 9' בתמצית הדוחות הכספיים](#).

חוזר בנושא עדכון הוראה 203 - מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי

ביום 22 במאי 2022 פורסם חוזר בנושא עדכון הוראה 203 - מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי. בהתאם לחוזר, לרשימת החובות המשוקללים לסיכון ב-150% נוספו הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה, בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV), למעט הלוואות לרכישת קרקע חקלאית שאין לגביה אופק תכנוני או כוונה להגיש בקשה לשינוי יעוד. השפעת החוזר נפרסה בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 30 בספטמבר 2022 עד ליישום מלוא השפעה ביום 30 ביוני 2023. ביום 26 בינואר 2023 פורסם קובץ שאלות ותשובות הכולל הבהרות בקשר ליישום החוזר.

ג.3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. ביום 15 בנובמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם כהוראת שעה חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר יחס המינוף. תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (הבנק הינו תאגיד בנקאי כזה), יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (במקום 6.0% לפני ההקלה). תוקף ההקלה הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2023 ולאחר מועד זה יידרש לשוב תוך שני רבעונים ליחס המינוף הנדרש טרם הוראת השעה (6.0%).

לוח ג-2: השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף

31 בדצמבר 2022	30 ביוני 2022	30 ביוני 2023	
במיליוני ש"ח			
665,353	651,598	668,784	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	-	-	ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	-	ההתאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
801	(7,772)	2,173	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
-	-	-	התאמות בגין עסקות מימון ניירות-ערך
70,140	72,713	68,922	התאמות בגין פריטים חוץ-מאזניים
821	4,238	(927)	התאמות אחרות
737,115	720,777	738,952	חשיפה לצורך יחס מינוף

31 בדצמבר 2022	30 ביוני 2022	30 ביוני 2023	
			במיליוני ש"ח/באחוזים
חשיפות מאזניות			
628,537	625,907	627,724	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקות מימון ניירות-ערך, אך לרבות ביטחונות)
(4)	(16)	(4)	סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1
628,533	625,891	627,720	סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקות מימון ניירות-ערך)
חשיפות בגין נגזרים			
5,142	5,852	5,931	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקות בגין נגזרים
17,491	11,932	21,091	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקות בגין נגזרים
-	-	-	גילום ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור
-	(3,174)	-	ניכויים של נכסי חייבים בגין ביטחון משתנה במזומן שניתן בעסקות בנגזרים
-	-	-	רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על-ידי הלקוח
-	-	-	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
-	-	-	קיצוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכוי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו
22,633	14,610	27,022	סך חשיפות בגין נגזרים
חשיפות בגין עסקות מימון ניירות-ערך			
15,809	7,563	15,288	נכסים ברוטו בגין עסקות מימון ניירות-ערך (ללא קיצוזים), לאחר התאמות בגין עסקות שטופלות כמכירה חשבונאית
-	-	-	סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקות מימון ניירות-ערך
-	-	-	חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות-ערך
-	-	-	חשיפות בגין עסקות כסוכן
15,809	7,563	15,288	סך חשיפות בגין עסקות מימון ניירות-ערך
חשיפות חוץ-מאזניות אחרות			
210,369	220,819	211,002	חשיפה חוץ-מאזנית בערך נקוב ברוטו
(140,229)	(148,106)	(142,080)	התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי
70,140	72,713	68,922	פריטים חוץ-מאזניים
הון וסך החשיפות			
46,745	44,446	49,449	הון רובד *1
737,115	720,777	738,952	סך החשיפות*
יחס מינוף			
6.34%	6.17%	6.69%	יחס מינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218
5.50%	5.50%	5.50%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים בתקופת הוראת השעה
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים לאחר תום הוראת השעה

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [ביאור n.9 בתמצית הדוחות הכספיים](#)). השפעת ההקלה בגין תכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 30 ביוני 2023, המוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.01% נזקפת בשעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן עד ליום 31 בדצמבר 2024. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחדות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024. השפעת ההקלה בגין הפסדי אשראי צפויים ליום 30 ביוני 2023 מוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.03%.

ד. סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי.

תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רוחניות הקבוצה.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות:

- **אשראי מאזני** - התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי נוכחי) של גזרים ומכשירים פיננסיים.
  - **אשראי חוץ-מאזני** - התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים הינו סיכון צד נגדי, דהיינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של תזרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. סיכון צד נגדי מטופל בנפרד בפרק ה' להלן.
- סיכון נוסף הנובע מתיק חשיפות אשראי הינו סיכון ריכוזיות. סיכון ריכוזיות נובע מפיזור לא אופטימאלי של סיכונים ספציפיים בתיק האשראי, דהיינו כאשר תיק האשראי אינו מפוזר דיו בין גורמי הסיכון השונים. לדוגמה: כאשר תיק האשראי מורכב מכמות קטנה של לוויים (ריכוזיות לווה) או חשוף במידה גבוהה לענף מסוים (ריכוזיות ענפית).
- בהתאם להוראות הדיווח של בנק ישראל פרק זה כולל פריטים שחלה עליהם מסגרת באזל לסיכון אשראי בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 203 אלא אם כן צוין אחרת במפורש.

1.7. איכות האשראי של חשיפות האשראי

החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן להבא.

לוח ד-1: מדדי סיכון אשראי

ליום							
31.12.2022				30.06.2023			
סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	מסחרי	סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	מסחרי
ניתוח איכות האשראי לציבור							
0.87%	0.60%	0.45%	1.15%	0.81%	0.63%	0.54%	0.98%
שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור							
0.89%	0.72%	0.45%	1.17%	0.89%	0.77%	0.54%	1.10%
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור							
1.63%	1.90%	0.45%	2.24%	1.75%	1.91%	0.54%	2.38%
שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור							
4.16%	9.44%	1.02%	5.10%	3.94%	9.31%	1.09%	4.70%
שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור							
ניתוח ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח							
(0.02%)	0.11%	0.06%	(0.08%)	0.38%	0.98%	0.11%	0.43%
שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור							
(0.03%)	0.07%	-	(0.05%)	0.07%	0.31%	0.02%	0.06%
שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור							
ניתוח הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור							
1.64%	2.64%	0.41%	2.17%	1.74%	2.99%	0.45%	2.25%
שיעור יתרת הפרשה הכוללת להפסדי אשראי* מתוך האשראי לציבור							
1.41%	2.55%	0.38%	1.80%	1.50%	2.90%	0.42%	1.88%
שיעור הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור							
160.7%	427.1%	83.8%	156.4%	185.2%	463.5%	78.1%	191.0%
שיעור הפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר							
156.9%	353.2%	83.8%	154.2%	168.2%	374.5%	78.1%	170.8%
שיעור הפרשה להפסדי אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת אשראי							
(58.3)	39.0	243.5	(34.6)	23.1	9.4	21.0	34.8
יחס הפרשה להפסדי אשראי למחיקות חשבונאיות, נטו							

* לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות.

הערה:

השיעורים המחושבים לעיל מתייחסים להוצאות בגין אשראי לציבור בלבד, ללא הפסדי אשראי בגין בנקים וממשלות. אשראי לציבור - לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

ניתוח איכות התיק

קיימת החמרה מסוימת במרבית מדדי סיכון האשראי. יחד עם זאת, המדדים אינם מצביעים על הרעה חד משמעית בשלב זה ובחלקם מושפעים מגידול בהפרשה הקבוצתית, במסגרתה הבנק הביא לידי ביטוי את התחזיות לשינויים במשתנים המאקרו כלכליים. כמו-כן, העלאות הריבית ועלייה באינפלציה בשילוב עם עלייה באי הוודאות לגבי תנאי המשק בתקופה הקרובה, עלולים להביא לעלייה ברמת הסיכון בתיק.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023 במדדי סיכון האשראי הבאים נרשמה עלייה (החמרה) לעומת סוף שנת 2022:

- שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור, עבור סך הבנק וכל אחד מתתי הסגמנטים בהתאם לטבלה לעיל.
- שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור עבור סך הבנק וכל אחד מתתי הסגמנטים בהתאם לטבלה לעיל.

- שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור עבור סך הבנק וכל אחד מתתי הסגמנטים בהתאם לטבלה לעיל.
  - שיעור הפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור ושיעור יתרת הפרשה הכוללת להפסדי אשראי (לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות) מתוך האשראי לציבור עבור סך הבנק וכל אחד מתתי הסגמנטים בהתאם לטבלה לעיל.
- במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023 נרשמה ירידה (שיפור) במדדי סיכון האשראי הבאים לעומת סוף שנת 2022:
- שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור, עבור סך הבנק ובמגזר המסחרי וזאת למרות עלייה במגזרי הלוואות לדיור ואנשים פרטיים.
  - שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור, עבור סך הבנק ותתי הסגמנטים בהתאם לטבלה לעיל למעט סגמנט הלוואות לדיור אשר עלה.
- במדד שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור אין שינוי לעומת סוף שנת 2022, וזאת למרות עלייה במגזרי הלוואות לדיור ואנשים פרטיים.

לוח ד-2: איכות האשראי של חשיפות אשראי

30 ביוני 2023				
יתרות נטו	הפרשות להפסדי אשראי או ירידת-ערך	יתרות ברוטו		
		אחרים	לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
במיליוני ש"ח				
417,161	6,118	419,659	3,620	1 חובות, למעט אגרות-חוב
128,207	25	128,232	-	2 אגרות-חוב
208,978	980	209,244	714	3 חשיפות חוץ-מאזניות
754,346	7,123	757,135	4,334	4 סך-הכל

30 ביוני 2022				
יתרות נטו	הפרשות להפסדי אשראי או ירידת-ערך	יתרות ברוטו		
		אחרים	לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
במיליוני ש"ח				
388,151	5,134	389,935	3,350	1 חובות, למעט אגרות-חוב
77,714	11	77,725	-	2 אגרות-חוב
218,185	854	218,270	769	3 חשיפות חוץ-מאזניות
684,050	5,999	685,930	4,119	4 סך-הכל

31 בדצמבר 2022				
יתרות נטו	הפרשות להפסדי אשראי או ירידת-ערך	יתרות ברוטו		
		אחרים	לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
במיליוני ש"ח				
407,968	5,564	410,005	3,527	1 חובות, למעט אגרות-חוב
103,352	17	103,369	-	2 אגרות-חוב
208,385	935	208,507	813	3 חשיפות חוץ-מאזניות
719,705	6,516	721,881	4,340	4 סך-הכל

לפרטים נוספים ראה [טבלה 3-4: מידע נוסף על תנועה באשראי לציבור לא צובר בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#).

ד.2. חשיפות לסיכוני אשראי

ד.2.א. פירוט החשיפות לפי ענפי משק

לוח ד-3: פירוט החשיפות לפי ענפי משק בישראל

ליום 30 ביוני 2023										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.06.2023 ⁽⁴⁾	לא צובר	בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל			
הוצאות (הכנסות) חשבונאיות בגין הפסדי נטו אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו להפסדי אשראי	יתרת הפסדי אשראי	במיליוני ש"ח							
בגין פעילות לווים בישראל										
ציבור - מסחרי										
48	(2)	(1)	2	22	2,718	3,235	22	3,103	3,240	חקלאות
183	-	(2)	498	516	885	1,361	516	955	1,474	כרייה וחציבה
337	(3)	(1)	186	461	16,560	31,372	463	31,313	32,148	תעשייה
797	15	(22)	613	1,788	49,092	102,119	1,788	99,722	102,350	בניו ונדל"ן - בניו ⁽⁷⁾
766	(6)	127	54	113	33,055	40,091	113	39,800	40,386	בניו ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
522	6	20	106	291	8,909	14,064	291	14,200	14,625	אספקת חשמל ומים
386	22	82	359	637	29,543	38,986	637	37,466	39,116	מסחר
265	3	84	104	496	9,972	11,700	496	10,877	11,732	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
379	7	32	189	475	8,883	12,021	478	11,252	12,128	תחבורה ואחסנה
130	(14)	(22)	133	151	5,208	7,291	151	6,901	7,384	מידע ותקשורת
228	6	51	8	25	30,917	39,871	25	54,628	54,727	שירותים פיננסיים
259	17	30	90	192	11,010	16,788	192	15,818	16,957	שירותים עסקיים אחרים
346	12	109	364	382	6,684	8,975	382	8,326	8,993	שירותים ציבוריים וקהילתיים
4,646	63	487	2,706	5,549	213,436	327,874	5,554	334,361	345,260	סך-הכל מסחרי ⁽⁸⁾
575	13	74	687	687	129,156	136,131	687	134,732	136,131	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,045	53	171	220	672	34,941	54,879	672	51,479	54,885	אנשים פרטיים - אחר
6,266	129	732	3,613	6,908	377,533	518,884	6,913	520,572	536,276	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
2	-	1	-	-	182	900	-	1,250	1,250	בנקים בישראל ⁽⁹⁾
-	-	-	-	-	1,385	1,389	-	93,270	93,270	ממשלת ישראל
6,268	129	733	3,613	6,908	379,100	521,173	6,913	615,092	630,796	סך-הכל פעילות בישראל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 1,071; 91,394; 2,781; ו-156,450 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-526 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-630 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-82 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (9) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניקוי הפרשה להפסדי אשראי.

לוח ד-3: פירוט החשיפות לפי ענפי משק בישראל (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022										
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)					
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2022 (4)										
יתרת	מחיקות	הוצאות	לא צובר	בעייתיות (6)	מזה: חובות (2)	סך-הכל	בעייתיות (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך-הכל	
הפרשה	חשבונאיות	(הכנסות)								
להפסדי	נטו	בגין הפסדי								
אשראי	אשראי	אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בישראל										
ציבור - מסחרי										
48	(37)	(25)	3	23	2,820	3,380	23	3,261	3,393	חקלאות
184	-	(533)	610	612	1,142	1,754	612	1,138	1,754	כרייה וחציבה
335	(23)	70	157	485	16,637	30,919	487	30,570	31,481	תעשייה
834	(79)	(165)	610	1,007	47,152	101,819	1,007	99,490	101,927	בינוי ונדל"ן - בינוי (7)
635	(56)	173	72	109	30,844	36,643	109	36,325	36,900	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
512	39	49	107	291	7,175	13,127	291	13,249	13,714	אספקת חשמל ומים
323	5	(23)	242	582	28,179	38,954	582	37,566	39,133	מסחר
185	(6)	(7)	117	182	9,999	11,546	182	10,353	11,567	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
358	12	121	237	526	8,853	12,794	529	11,944	12,891	תחבורה ואחסנה
142	(11)	31	131	144	5,213	7,501	144	6,866	7,551	מידע ותקשורת
184	(4)	(128)	22	29	27,684	38,237	29	51,521	51,736	שירותים פיננסיים
247	13	84	116	252	11,298	17,106	252	15,949	17,243	שירותים עסקיים אחרים
246	6	57	387	407	6,801	9,083	407	8,403	9,089	שירותים ציבוריים וקהילתיים
4,233	(141)	(296)	2,811	4,649	203,797	322,863	4,654	326,635	338,379	סך-הכל מסחרי (8)
515	2	72	572	572	127,527	134,643	572	133,342	134,643	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
927	22	40	211	670	35,054	52,892	670	49,437	52,896	אנשים פרטיים - אחר
5,675	(117)	(184)	3,594	5,891	366,378	510,398	5,896	509,414	525,918	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
1	-	1	-	-	255	1,206	-	1,391	1,391	בנקים בישראל (9)
-	-	-	-	-	768	771	-	68,613	68,613	ממשלת ישראל
5,676	(117)	(183)	3,594	5,891	367,401	512,375	5,896	579,418	595,922	סך-הכל פעילות בישראל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני (3), לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 2,468; 316; 67,788; 367,401 ו-157,949 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-447 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-628 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיר, בסך של כ-72 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (9) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

לוח ד-3: פירוט החשיפות לפי ענפי משק בישראל (המשך)

ליום 30 ביוני 2023									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)				
הפסדי אשראי לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.06.2023 (4)									
יתרת	מחיקות	הוצאות	לא צובר	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך-הכל	מזה: סיכון אשראי בעייתי (6)	מזה: דירוג ביצוע אשראי (5)	סיכון אשראי כולל (1)
הפרשה	חשבונאיות	(הכנסות)							
להפסדי	נטו	בגין הפסדי							
אשראי	אשראי	אשראי							
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לזנים בחו"ל									
ציבור - מסחרי									
1	-	-	-	-	178	178	-	178	178
חקלאות									
4	-	(10)	-	-	72	350	-	739	739
כרייה וחציבה									
24	6	1	-	65	1,404	2,379	65	3,632	3,773
תעשייה									
556	-	32	327	745	9,359	14,389	746	13,022	14,453
בינוי ונדל"ן									
5	-	-	-	-	265	877	-	1,245	1,284
אספקת חשמל ומים									
26	-	(9)	34	98	2,685	3,290	98	3,443	3,542
מסחר									
117	-	18	-	168	3,216	4,283	168	3,648	4,283
בתי מלון, שירותי אוכל והארחא									
16	-	2	-	35	678	791	35	1,075	1,110
תחבורה ואחסנה									
19	-	2	14	60	2,052	2,612	60	2,986	3,046
מידע ותקשורת									
12	(4)	(5)	-	-	4,646	5,614	-	14,488	14,492
סך-הכל שירותים פיננסיים									
15	-	(1)	-	216	1,064	1,542	216	1,328	1,545
שירותים עסקיים אחרים									
21	-	(1)	-	-	2,369	2,760	-	2,921	2,922
שירותים ציבוריים									
816	2	29	375	1,387	27,988	39,065	1,388	48,705	51,367
סך-הכל מסחר									
5	-	-	11	11	626	676	11	656	676
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר									
1	1	1	-	-	76	222	-	218	222
אנשים פרטיים - אחר									
822	3	30	386	1,398	28,690	39,963	1,399	49,579	52,265
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל									
9	-	(1)	-	-	13,798	14,318	-	24,395	24,399
בנקים בחו"ל (2)									
24	-	2	-	-	1,691	1,737	-	25,211	25,471
ממשלות בחו"ל									
855	3	31	386	1,398	44,179	56,018	1,399	99,185	102,135
סך-הכל פעילות בחו"ל									
7,123	132	764	3,999	8,306	423,279	577,191	8,312	714,277	732,931
סך-הכל בישראל ובחו"ל									

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני (3), לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 597,36,838,44,179 ו-20,521 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (7) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

לוח ד-3: פירוט החשיפות לפי ענפי משק בישראל (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022										
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)					
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2022 (4)										
יתרת	מחיקות	הוצאות	לא צובר	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך-הכל	מזה: סיכון אשראי בעייתי (6)	מזה: דירוג ביצוע אשראי (5)	סיכון אשראי כולל (1)	
הפרשה להפסדי אשראי	חשבונאיות נטו	בגין הפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בחו"ל										
ציבור - מסחרי										
1	-	-	-	-	164	164	-	164	164	חקלאות
12	-	2	-	-	64	369	-	763	763	כרייה וחציבה
17	(3)	(19)	-	16	1,662	2,609	16	3,924	3,940	תעשייה
527	16	96	558	837	9,781	13,546	838	12,019	13,650	בינוי ונדל"ן
4	-	(5)	-	-	179	762	-	1,130	1,177	אספקת חשמל ומים
37	(2)	23	41	41	2,705	3,332	41	3,627	3,667	מסחר
107	-	8	6	635	2,978	3,747	635	2,840	3,747	בתי מלון, שירותי אוכל והארחא
29	-	7	29	70	678	787	70	932	1,024	תחבורה ואחסנה
18	2	1	13	13	1,821	2,214	13	2,570	2,583	מידע ותקשורת
12	-	(12)	1	1	3,782	4,480	1	10,060	10,062	סך-הכל שירותים פיננסיים
16	8	9	-	222	1,091	1,536	222	1,314	1,535	שירותים עסקיים אחרים
23	-	10	2	2	2,323	2,673	2	2,858	2,861	שירותים ציבוריים
803	21	120	650	1,837	27,228	36,219	1,838	42,201	45,173	סך-הכל מסחר
4	-	(1)	9	9	578	631	9	614	631	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
1	1	-	-	1	78	220	1	213	220	אנשים פרטיים - אחר
808	22	119	659	1,847	27,884	37,070	1,848	43,028	46,024	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
10	-	9	-	-	16,837	17,608	-	27,238	27,239	בנקים בחו"ל (7)
22	-	21	-	-	1,410	1,541	-	25,669	25,760	ממשלות בחול
840	22	149	659	1,847	46,131	56,219	1,848	95,935	99,023	סך-הכל פעילות בחו"ל
6,516	(95)	(34)	4,253	7,738	413,532	568,594	7,744	675,353	694,945	סך-הכל בישראל ובחו"ל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני (3), לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 16,444 ו-285,582,35,581,46,131 של 16,444 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (7) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

לוח ד-4: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2022		ליום 30 ביוני 2023				
סיכון אשכנזי ⁽²⁾	סיכון אשכנזי חוץ-מאזני ⁽³⁾	סיכון אשכנזי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשכנזי נוכחי כולל	סיכון אשכנזי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשכנזי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח						
16,410	11,504	4,906	12,291	6,388	5,903	AAA עד AA-
18,897	10,719	8,178	24,116	14,818	9,298	A+ עד A-
197	96	101	116	32	84	BBB+ עד BBB-
5	-	5	12	10	2	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	-	מ-B
405	66	339	192	69	123	ללא דירוג
35,914	22,385	13,529	36,727	21,317	15,410	סך-הכל חשיפות האשכנזי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים

דירוג אשכנזי חיצוני⁽⁴⁾

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו, אך איננה כוללת חשיפת אשכנזי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
- (2) פיקדונות בבנקים, אשכנזי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, וסיכון מאזני אחר בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשכנזי.
- (4) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשכנזי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות S&P ו-Moody's.

במסגרת הפעילות העסקית השוטפת, חשופה קבוצת הבנק לסיכון הנובע מחשיפות אשכנזי למוסדות פיננסיים זרים. סיכון זה מקורו במגוון הפעילויות המתקיימות עם המוסדות הפיננסיים, כגון: עסקות המתבצעות בחדרי העסקות של הבנק - הפקדת יתרות מטבע-חוץ ונגזרים, רכישת אגרות-חוב אשר הונפקו על-ידי אותם מוסדות, עסקות סחר חוץ, פעילות בשוק ההון וביצוע ביטוחי אשכנזי מול חברות ביטוח זרות. החשיפה כלפי המוסדות הפיננסיים הזרים מושפעת הן מחוסנו הפיננסי של כל מוסד והן מהסיכון בסביבה הפוליטית והכלכלית שבה הוא פועל. יודגש, כי מרבית חשיפות האשכנזי של קבוצת הבנק היא כלפי מוסדות פיננסיים המצויים בשווקים מפותחים במערב אירופה ובצפון אמריקה בעלי דירוג השקעה ומעלה.

נציין כי העלייה המהירה בריביות שארעה בשנה האחרונה הביאה במהלך הרבעון הראשון לשנת 2023 למצוקת נזילות של בנקים מסחריים בעיקר בארצות-הברית. מגמה זו נבלמה ברבעון השני לשנת 2023.

ניכר שהמשבר, ששיאו היה ברבעון הראשון לשנת 2023, ממוקד בבנקים אמריקאים איזוריים, לגביהם התעורר חשש לאחר קריסת SVB (Silicon Valley Bank) אשר הביאה למשיכות כספים משמעותיות על-ידי לקוחות. חשיפות הבנק לבנקים גלובליים ממוקדות בבנקים גדולים מהשורה הראשונה בדירוג השקעה. כך גם לגבי חשיפות הבנק כלפי הבנקים האמריקאים. לבנק אין ולא היו במועד הקריסה/חילוץ חשיפות לבנקים אמריקאים שקרסו/חולצו בחודשים האחרונים (SVB, Signature Bank ו-First Republic Bank). לבנק חשיפה זניחה למספר מצומצם של בנקים איזוריים בארצות-הברית. במהלך העסקים השוטף הבנק מקיים מעקב ובקרה שוטפים אחר התפתחויות שעשויות להשליך על יכולתם של המוסדות הפיננסיים איתם הוא מקיים פעילות לעמוד בהתחייבויותיהם, ובמקביל ננקטים אמצעים לשם מזעור סיכון האשכנזי.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 30 ביוני 2023 בכ-36.7 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-0.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-35.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022. עלייה זו נבעה בעיקר מעלייה בחשיפה המאזנית בסך של כ-1.9 מיליארד ש"ח הנובעת בעיקר מגידול בניירות-ערך של מוסדות פיננסיים זרים, מנגד נרשמה השפעה מקזזת של ירידה בחשיפה החוץ-מאזנית של כ-1.1 מיליארד ש"ח שנבעה מקיטון בערבויות ובמסגרות שניתנו למוסדות פיננסיים. כ-99.1% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה. החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-36.3% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 58.6% בחברות ביטוח ו-5.1% מוסד פיננסי אחר. החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים במדינות מערב אירופה (67.7%), בארצות-הברית (26.1%) ובמדינות דרום ומזרח אסיה (6.2%).

3.3. מידע נוסף על חשיפות לסיכוני אשראי

3.3.א. בינוי והנדל"ן

הפעילות בענפי הבינוי והנדל"ן האטה באופן ניכר במחצית הראשונה של השנה. על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, היקף העסקות בדירות חדשות ויד שנייה, רשם בחודשים ינואר-מאי ירידה חדה של כ-44% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, ומלאי הדירות החדשות הלא מכורות גדל. העלאות הריבית צמצמו את יכולת משקי הבית לרכוש דירה, וכן הקטינו רכישות של משקיעים. נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מראים על ירידת מחירים מצטברת של 1.6% במחירי הדירות החדשות מאז חודש ספטמבר 2022, וירידה קלה של 0.6% במדד מחירי כלל הדירות בחודשיים האחרונים. נתונים אלו אינם משקללים הטבות שניתנות לעיתים במעמד הרכישה, לכן ייתכן שיירידות המחירים בפועל גבוהות יותר. במחצית הראשונה של שנת 2023 ניכרת ירידה במספר מכרזי מקרקעין של מנהל מקרקעי ישראל לצד מיעוט מציעים. מכרזי קרקעות דיור להשכרה משקפים ירידה משמעותית בשווי קרקעות בסגמנט זה. בשנת 2022 הואט קצב הגידול בתיק באופן משמעותי בהשוואה לשנה שקדמה לו. עם השינויים בסביבה הכלכלית, עליית הריבית והירידה בהיקף העסקות, ננקטו צעדים מחמירים במהלך 2022 ובשנת 2023 בכללי חיתום האשראי בענף. הבנק פועל בהתאם למסגרת ניהול סיכון האשראי תוך בחינה של רווחיות מותאמת סיכון. הבנק ממשיך לבחון את ההשלכות האפשריות של השינויים בסביבה הכלכלית, ההשפעה הפוטנציאלית של המשך העלייה בריבית ובאינפלציה ובמידת הצורך יבצע התאמות נדרשות נוספות. הבנק מביא לידי ביטוי את תנאי המשק הצפויים ונתוני התיק בקביעת ההפרשה הקבוצתית הנאותה לענף הבינוי והנדל"ן.

לוח ד-5: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים של הלקוחות

יתרה ליום 30 ביוני 2023			
סיכון אשראי כולל	אשראי חוץ-מאזני		סיכון אשראי מאזני הלוואות ⁽¹⁾
	מסגרות לא מנוצלות	ערבויות	
במיליוני ש"ח			
3,598	317	645	2,636
222	39	16	167
69,766	19,602⁽¹⁾	17,907	32,257
35,542	777	5,925	28,840
22,792	4,673	8,092	10,027
131,920	25,408	32,585	73,927
10,816	687	1,693	8,436
142,736	26,095	34,278	82,363

חטיבה עסקית

בנייה למסחר ושירותים			
בנייה לתעשייה			
בנייה לדיור			
נכסים מניבים			
אחר			
סך-הכל חטיבה עסקית			
חטיבה קמעונאית			
סך-הכל פעילות בישראל			

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022			
סיכון אשראי כולל	אשראי חוץ-מאזני		סיכון אשראי מאזני הלוואות ⁽¹⁾
	מסגרות לא מנוצלות	ערבויות	
במיליוני ש"ח			
4,026	499	793	2,734
492	45	86	361
69,805	21,537 ⁽¹⁾	17,591	30,677
31,768	796	4,607	26,365
21,311	4,877	7,278	9,156
127,402	27,754	30,355	69,293
11,425	737	1,852	8,836
138,827	28,491	32,207	78,129

חטיבה עסקית

בנייה למסחר ושירותים			
בנייה לתעשייה			
בנייה לדיור			
נכסים מניבים			
אחר			
סך-הכל חטיבה עסקית			
חטיבה קמעונאית			
סך-הכל פעילות בישראל			

(1) כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגינו נרכש ביטוח בעיקר מחברות ביטוח זרות לתיק אשראי מקרקעין, לפרטים נוספים ראה [דוח על הסיכונים ליום 30 ביוני 2023](#).

ליום 30 ליוני 2023 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכם בכ-143 מיליארד ש"ח. סך יתרת סיכון האשראי לציבור בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל עלה במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2023 בכ-2.8%. מרבית החשיפה הינה בחטיבה העסקית (לקוחות בינוניים וגדולים), כ-92% מסך סיכון האשראי בענפי בינוי ונדל"ן בישראל.

החשיפה לחברות שעיקר פעילותן בענף הבנייה לדיור בחטיבה העסקית מהווה כ-53% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן. עיקר המימונים לחברות בענף כוללים מימוני קרקעות למגורים וליווי פרויקטי בנייה למגורים ברחבי הארץ. החשיפה לחברות הפועלות בענפים של הקמת מבנים למסחר ושירותים, בנייה לתעשייה וכן נכסים מניבים להשכרה בחטיבה העסקית מהווה כ-30% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן.

לוח ד-6: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן

השינוי	יתרה ליום		
	31 בדצמבר 2022	30 ביוני 2023	
	במיליוני ש"ח		
			סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
2.7%	135,815	139,522	סיכון אשראי שאינו בעייתי
			סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
184.3%	434	1,234	בעייתי צובר
(2.2%)	682	667	לא צובר
70.3%	1,116	1,901	סיכון אשראי בעייתי שאינו בדירוג ביצוע
(30.7%)	1,896	1,313	סיכון אשראי שאינו בעייתי שאינו בדירוג ביצוע
6.7%	3,012	3,214	סך-הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
2.8%	138,827	142,736	סך-הכל

סך סיכון האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי עלה במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2023 ב-6.7%. שיעור סך-הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מתוך כל סיכון האשראי עלה מ-2.17% בשנת 2022 ל-2.25% במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2023, שיעור החוב הבעייתי מתוך כל סיכון האשראי עלה מ-0.80% בשנת 2022 ל-1.33% במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2023, ושיעור החוב הלא צובר מתוך כל סיכון האשראי ירד מ-0.49% בשנת 2022 ל-0.47% במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2023.

הגידול בשיעור היתרות שאינן בדירוג ביצוע אשראי, ובפרט הגידול המשמעותי בשיעור החוב הבעייתי הושפע מהשינויים בסביבה הכלכלית. שינויים אלו מצביעים על עלייה בהסתברות להרעה בענפים אלו ובהתאם לכך ייתכן המשך עלייה ברמת סיכון האשראי של הלווים בתחום זה.

לוח ד-7: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾

יתרה ליום 30 ביוני 2023					
קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾	נכסים שבנייתם הושלמה	אחר	סך-הכל	
במיליוני ש"ח					
					שיעור מימון⁽³⁾
2,063	-	5,454	-	7,517	עד 45%
7,295	-	8,436	-	15,731	מעל 45% ועד 65%
16,250	-	6,846	-	23,096	מעל 65% ועד 80%
2,722	-	631	-	3,353	מעל 80%
					כושר ספיגה⁽⁴⁾
-	270	-	-	270	עד 25%
-	12,533	-	-	12,533	מעל 25% ועד 50%
-	8,024	-	-	8,024	מעל 50% ועד 75%
-	23,266	-	-	23,266	מעל 75%
-	10,693	-	-	10,693	פרויקטים שטרם החלו
					אחר⁽⁵⁾
-	-	-	27,437	27,437	
28,330	54,786	21,367	27,437	131,920	סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית

- הפילוח לסגמנטים נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
- "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל את כלל הפרויקטים בשלבי הקמה בסגמנטים השונים (מגורים, משרדים, מסחר וכו') לרבות הקמת נכסים המיועדים להשכרה. בסגמנט זה נכללים: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים, קרקעות שהחל פיתוחן, ויתרות ערבויות חוק מכר בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- שיעור מימון הינו היחס בין האשראי הכספי למועד הדיווח לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטחון. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימאלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערבויות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

לוח ד-7: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾ (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022*					
קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾ הושלמה	נכסים שבנייתם אחר	סך-הכל		
במיליוני ש"ח					
2,316	-	5,250	-	7,566	שיעור מימון ⁽³⁾
6,422	-	7,523	-	13,945	עד 45%
15,241	-	5,801	-	21,042	מעל 45% ועד 65%
3,733	-	812	-	4,545	מעל 65% ועד 80%
					מעל 80%
					כושר ספיגה ⁽⁴⁾
-	865	-	-	865	עד 25%
-	8,075	-	-	8,075	מעל 25% ועד 50%
-	6,906	-	-	6,906	מעל 50% ועד 75%
-	27,237	-	-	27,237	מעל 75%
-	9,109	-	-	9,109	פרויקטים שטרם החלו
					אחר ⁽⁵⁾
-	-	-	28,112	28,112	
27,712	52,192	19,386	28,112	127,402	סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית

* סווג מחדש.

- (1) הפילוח לסגמנטים נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
- (2) "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל אשראי לפרויקטים בשלבי הקמה שונים לרבות: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים, קרקעות שהחל פיתוחן, ויתרות ערביות חוק מרכז בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- (3) שיעור מימון הינו היחס בין האשראי הכספי למועד הדיווח לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטחון. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- (4) כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- (5) "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימון פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערבויות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

שיעור האשראי במימון מעל 80% מהווה כ-6.7% מסך היתרה של נכסים שבנייתם הושלמה וקרקעות בחטיבה העסקית ביום 30 ביוני 2023 לעומת 9.7% ביום 31 בדצמבר 2022. שיעור האשראי בכושר ספיגה עד 25% לנדל"ן בתהליכי בנייה מהווה כ-0.6% מסך היתרה של נדל"ן בתהליכי בנייה בחטיבה העסקית (ללא פרויקטים שטרם החלו) ב-30 ביוני 2023 לעומת 2.0% ב-31 בדצמבר 2022.

השינוי העיקרי בתמהיל שיעורי המימון וכושר הספיגה בששת החודשים הראשונים של השנה הוא גידול בסך 4,458 מיליון ש"ח בפרויקטים עם כושר ספיגה של 25% עד 50%. שינוי זה נבע בעיקר מכניסה לליווי של פרויקטים חדשים. כמו כן, חל קיטון בסך 3,971 מיליון ש"ח בפרויקטים עם כושר ספיגה מעל 75% הנובע בעיקר מסיום הקמה של פרויקטים.

יצוין כי ביום 22 במאי 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון הוראה 203 לפיו לרשימת החובות המשוקללים לסיכון ב-150% יתווספו הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה, בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV), למעט הלוואות לרכישת קרקע חקלאית שאין לגביה אופק תכנוני או כוונה להגיש בקשה לשינוי ייעוד ולמעט הלוואות לרכישת קרקע לשימוש עצמי של לווה שאינו מסווג בענף משק בינוי ונדל"ן על-פי המימון הענפי בהוראה 831 בנושא דיווח על ענפי משק. ביום 26 בינואר 2023 פרסם קובץ שאלות ותשובות הכולל הבהרות בקשר ליישום החוזה, למידע נוסף ראה [ביאור 9.9](#) [במתצית הדוחות הכספיים](#).

ניהול סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן

החשיפה לתחום הבינוי והנדל"ן מהווה חלק משמעותי מתיק האשראי. הבנק מבצע מעקב אחר התפתחות האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לנדל"ן נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים בנוסף למגבלה הרגולטורית המוגדרת על-ידי בנק ישראל. ביום 7 בינואר 2021 פרסם בנק ישראל התאמות נוספות להוראת ניהול בנקאי תקין 250 (הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה) - במסגרתו ניתנה התייחסות גם להוראת ניהול בנקאי תקין 315 - מגבלת חבות ענפית. במסגרת העדכון, הוגדר כי מגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות תעלה משיעור של 20% ל-22% מסך-כל חבויות הציבור ומגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן תעלה משיעור של 24% ל-26% מסך-כל חבויות הציבור. תוקף ההקלה הוארך עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2025, ובלבד שהשיעור לא יעלה על השיעור ביום 31 בדצמבר 2025 או שיעור המגבלה הענפית כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין 315, הגבוה מביניהם. כחלק מניהול החשיפה הענפית והעמידה במגבלה בענף, הבנק משתמש בכלים כגון סינדיקציה, ורכישת ביטוח מחברות ביטוח מדורגות המוכרות להפחתת חבות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313. מהמחצית השנייה של שנת 2021 הרחיב הבנק את השימוש בפוליסות ביטוח. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2023 המשיך הבנק להרחיב את פוליסת ביטוח מקרקעין המבטיחות את הבנק מהפסדי אשראי בגין תיק הלוואות, אשר הועמדו ללקוחות החטיבה העסקית של הבנק והמבטוחות בשעבוד קרקע. בנוסף הבנק עושה שימוש בפוליסות ביטוח ערבויות חוק מכר ("עח"מ") המבטיחות את הבנק מהפסדים בגין עח"מ המונפקות במסגרת פרויקטי נדל"ן של לקוחות החטיבה העסקית המלווים על-ידי הבנק. ביטוחים אלו מאפשרים לבנק להקטין את החשיפה לענף הבינוי והנדל"ן (לפרטים נוספים ראה [ביאור 4.א.10 בתמצית הדוחות הכספיים](#)). הבנק עשוי לנקוט בצעדים נוספים בעתיד להמשך ניהול המגבלה והחשיפה לענף זה.

תהליך החיתום לאשראי חדש בענף נעשה תוך שימוש במדיניות אשראי סדורה לסוגי המימון השונים בענף כדוגמת מימון קרקעות, מימון בנייה למגורים, מימון בנייה והנבה של נכסים מניבים. המדיניות כוללת קריטריונים איכותיים וכמותיים כגון שיעור הון עצמי, LTV מקסימלי, יחס כיסוי מינימלי וכושר ספיגה. קריטריונים אלו מותאמים לסוג הנכס הממומן ומגדרים את תיאבון הסיכון בענף. חיתום אשראי חדש נעשה תוך קביעת רוחיות מתואמת סיכון. במסגרת ניטור התיק נבחנים שינויים ומגמות במדדי סיכון שונים גם בהשוואה לנתונים המתפרסמים ביחס לכלל המערכת הבנקאית. הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור. הבנק ממשיך לבחון את ההתפתחויות במשק ובוחן התאמות בהתאם. הבנק עושה שימוש במודל המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על האשראי לבינוי ונדל"ן.

יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין ענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכמה בסך של כ-1,563 מיליון ש"ח ליום 30 ליוני 2023 בהשוואה לסך של כ-1,469 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022. שיעור סך הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור בענף בינוי ונדל"ן בישראל ליום 30 ליוני 2023 הינו 1.90% בהשוואה ל 1.88% ליום 31 בדצמבר 2022.

ד.3.ב. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים ולקבוצות לווים

לוח ד-8: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

ליום 30 ביוני 2023			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	1,727	1,093	2,820
8	7,866	5,259	13,125
3	1,651	3,592	5,243
1	1,228	77	1,305
1	1,196	66	1,262
12	13,903	13,625	27,528
3	1,461	4,223	5,684
1	1,037	213	1,250
30	30,069	28,148	58,217

ענף משק

אספקת חשמל	1	1,727	1,093	2,820
בינוי ונדל"ן - בינוי	8	7,866	5,259	13,125
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית	3	1,651	3,592	5,243
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	1	1,228	77	1,305
מידע ותקשורת	1	1,196	66	1,262
שירותים פיננסיים	12	13,903	13,625	27,528
תעשייה	3	1,461	4,223	5,684
מסחר בכלי רכב	1	1,037	213	1,250
סך-הכל	30	30,069	28,148	58,217

ליום 31 בדצמבר 2022			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	1,310	1,360	2,670
6	6,568	3,419	9,987
3	1,187	3,826	5,013
1	1,014	297	1,311
1	1,194	150	1,344
10	11,662	10,557	22,219
2	1,206	3,642	4,848
24	24,141	23,251	47,392

ענף משק

אספקת חשמל	1	1,310	1,360	2,670
בינוי ונדל"ן - בינוי	6	6,568	3,419	9,987
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית	3	1,187	3,826	5,013
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	1	1,014	297	1,311
מידע ותקשורת	1	1,194	150	1,344
שירותים פיננסיים	10	11,662	10,557	22,219
תעשייה	2	1,206	3,642	4,848
סך-הכל	24	24,141	23,251	47,392

סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

נכון ליום 30 ביוני 2023 לא קיימת קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לוהו ושל קבוצת לווים" (להלן - הוראה 313), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313). הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות. בנובמבר 2022 בנק ישראל פרסם טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 313 "מסגרת פיקוחית למדידה ובקרה של חשיפות גדולות" שמהותה שינוי באופן חישוב החבות בגין חשיפות גדולות. הבנק בוחן את השלכות יישום הוראה זו.

ד.3.ג. סיכונים בתיק הלוואות לדיור

לוח ד-9: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד					
	ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה			
	שיעור ב- ש"ח	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב- ש"ח	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב- ש"ח	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב- ש"ח	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב- ש"ח	יתרה במיליוני ש"ח		
1.3%	129,864	0.1%	115	23.8%	30,888	11.1%	14,470	39.0%	50,701	25.9%	33,690	30.06.2023
11.3%	128,177	0.1%	127	23.7%	30,398	10.9%	13,951	39.7%	50,886	25.6%	32,815	31.12.2022
15.8%	115,166	0.1%	147	24.4%	28,137	11.8%	13,610	39.6%	45,600	24.0%	27,672	31.12.2021

כימות ומדידת הסיכון - תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלוואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית.

הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור.

דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהלת החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על תיק המשכנתאות. כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

ככלל רמת סיכון האשראי בתיק האשראי לדיור נמוכה כפי שמתבטאת במדדים שצוינו לעיל. יצוין כי מגמת עליית הריבית ובמידה פחותה עליית מדד המחירים מביאים לעלייה בתשלום החודשי של לווים רבים. עלייה זו טרם באה לידי ביטוי במדדי האיכות של התיק.

לוח ד-10: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק - שיעור מסך הביצועים החדשים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.06.2022	30.09.2022	31.12.2022	31.03.2023	30.06.2023	
					מאפיינים
41.8%	42.0%	42.6%	41.3%	42.1%	שיעור מימון מעל 60%
0.2%	0.3%	0.2%	1.1%	1.0%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
60.8%	60.3%	57.5%	56.2%	55.7%	שיעור ריבית משתנה
2.6%	3.0%	4.5%	5.7%	6.6%	שיעור הלוואות לכל מטרה
9.8%	9.8%	10.6%	9.9%	8.3%	שיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות
9.2%	9.7%	9.4%	10.5%	11.3%	קרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה)
25.1	25.4	25.9	26.3	26.6	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)

ברבעון השני של שנת 2023 נרשמה עלייה קלה ביתרת הלוואות לדיור של 0.5%, שיעור הנמוך מהגידול ברבעונים קודמים. ההתמתנות בקצב הגידול ביתרות הושפעה מהעלאות הריבית, ומעליית האינפלציה וכן מציפיות לירידת מחירים שהביאו לירידה משמעותית בכמות העסקות.

במדדי איכות הביצועים החדשים נרשמה עלייה (החמרה) ברבעון השני של שנת 2023, בשיעור מימון מעל 60%, בשיעור הלוואות לכל מטרה, בהלוואות בהן הקרן מתוכננת להיפרע מעל גיל 67 ובתקופת הפירעון הממוצעת לרכישה.

יצבות נרשמה ברבעון השני של שנת 2023, במדד שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (ירידה קלה).

ירידה נרשמה ברבעון השני של שנת 2023, בשיעור ביצועי הלוואות בריבית משתנה ובשיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות. העלאות הריבית והעלייה באינפלציה מביאים לגידול בתשלום החודשי, בשילוב עם עלייה באי הוודאות לגבי תנאי המשק בתקופה הקרובה, הביאו לעלייה ברמת הסיכון ועלולים להביא לעלייה נוספת בהמשך. הבנק בחן וימשיך לבחון את השפעות הסביבה הכלכלית על מצב הלווים באמצעות ניתוח של השפעת התחזיות וכן ניתוח של ההשפעות בפועל על מצב הלווים.

שיעור המימון (LTV) הממוצע המשוקלל של תיק הלוואות לדיור בבנק ליום 30 ביוני 2023 עומד על כ-46% בדומה לשיעור המימון ליום 31 לדצמבר 2022 (לפי שיעור מימון בעת העמדת הלוואה). שיעור המימון האפקטיבי אף נמוך יותר מהשיעור הנ"ל, לאור פירעונות שוטפים שאירעו מאז מועד העמדת האשראי כמו גם עלייה בשווי הנכסים המשועבדים. יצוין כי העלייה ברמת הסיכון, אשר החלה במחצית השנייה של שנת 2022, הינה לאחר תקופה בה הסיכון פחת ורמת הסיכון הכוללת בתיק נמוכה.

לפרטים נוספים לגבי יוזמות הבנק מול לקוחות להתמודדות עם עליית הריבית, ראה [דוח ממשל תאגידי, פרק הלוואות לדיור](#).

ד.3.ד. אשראי לאנשים פרטיים (ללא דיור)

לוח ד-11: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל

השנוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	
	31.12.2022	30.06.2023		
				מאזני
				עו"ש חובה
(3.7%)	(98)	2,666	2,568	הלוואות ⁽¹⁾
0.3%	69	24,256	24,325	מזה: הלוואות בולט ובלון
20.8%	10	48	58	אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾
(12.4%)	(416)	3,359	2,943	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
6.8%	332	4,849	5,181	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
(0.3%)	(113)	35,130	35,017	
				חוץ-מאזני
11.7%	2,105	17,980	20,085	סיכון אשראי חוץ-מאזני
3.8%	1,992	53,110	55,102	סך-הכל סיכון אשראי כולל

(1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.

(2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023 ירדה יתרת הלוואות לאנשים פרטיים בישראל כולל אשראי לרכישת כלי רכב בשיעור של כ-1.3% לעומת 31 בדצמבר 2022. סך סיכון האשראי המאזני ירד בתקופה זו בכ-0.3% וסך סיכון האשראי החוץ-מאזני גדל בכ-11.7% בעיקר בהשפעת גידול במסגרות כרטיסי האשראי.

מעבר לצעדים שננקטו באשראי לדיור, הבנק נקט צעדים נוספים על מנת להקל על הלווים בהתמודדות עם עליית הריבית באשראי הצרכני, כגון פריסת תשלומי הלוואות קיימות וכן אפשרות להארכת תקופת ההלוואה במטרה להקל על ההחזרים החודשיים.

לפרטים בדבר חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל ראה [ביאור 13 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

למידע נוסף בנושא סיכון אשראי לאנשים פרטיים ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#).

ד.3.ה. מימון ממונף

הבנק מעמיד מעת לעת מימון ממונף ללקוחותיו. מימון ממונף מנוהל ומוגדר בבנק בהתאם להוראות בנק ישראל, ובפרט הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 (ניהול סיכון אשראי), הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323 (מגבלות על מימון עסקות הוניות) וכן הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 327 (ניהול הלוואות ממונפות).

מימון ממונף כולל בתוכו בין היתר, עסקות הוניות (עסקה למטרת רכישת זכות הונת בתאגיד אחר, רכישה של כלל הנכסים או חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר, רכישה עצמית של הון עצמי מונפק, חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות - כמוגדר בהוראת ניהול בנקאי תקין 323), מימון ללווים בסגמנטים השונים של ענפי המשק שהוגדרו, המאופייני בערכים חריגים של פרמטרים מסוימים ביחס לנורמות המקובלות בענפי המשק השונים כגון: שיעור מימון גבוה וחורג מהמדיניות הענפית ומימון חוב נחות (Mezzanine).

לוח ד-13: טבלת הפחתת סיכון אשראי

30 ביוני 2023									
מובטחים								לא מובטחים	
מזה: על-ידי נגזרי אשראי	מזה: על-ידי ערבויות פיננסיות	מזה: על-ידי ביטחון		מזה: סכום מובטח	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל
יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח	סכום מובטח	יתרה מאזנית	יתרה מאזנית	יתרה מאזנית	יתרה מאזנית	יתרה מאזנית
במיליוני ש"ח									
-	-	16,298	32,008	26,124	33,409	42,422	65,417	351,744	1 חובות, למעט אגרות-חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	128,207	2 אגרות-חוב
-	-	16,298	32,008	26,124	33,409	42,422	65,417	479,951	3 סך-הכל
-	-	-	-	8	94	8	94	9,763	4 מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
30 ביוני 2022									
מובטחים								לא מובטחים	
מזה: על-ידי נגזרי אשראי	מזה: על-ידי ערבויות פיננסיות	מזה: על-ידי ביטחון		מזה: סכום מובטח	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל
יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח	סכום מובטח	יתרה מאזנית	יתרה מאזנית	יתרה מאזנית	יתרה מאזנית	יתרה מאזנית
במיליוני ש"ח									
-	-	10,972	23,999	14,923	17,413	25,895	41,412	346,739	1 חובות, למעט אגרות-חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	77,714	2 אגרות-חוב
-	-	10,972	23,999	14,923	17,413	25,895	41,412	424,453	3 סך-הכל
-	-	-	-	3	113	3	113	2,985	4 מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
31 בדצמבר 2022									
מובטחים								לא מובטחים	
מזה: על-ידי נגזרי אשראי	מזה: על-ידי ערבויות פיננסיות	מזה: על-ידי ביטחון		מזה: סכום מובטח	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל
יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח	סכום מובטח	יתרה מאזנית	יתרה מאזנית	יתרה מאזנית	יתרה מאזנית	יתרה מאזנית
במיליוני ש"ח									
-	-	15,870	29,609	23,831	32,887	39,701	62,496	345,472	1 חובות, למעט אגרות-חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	103,352	2 אגרות-חוב
-	-	15,870	29,609	23,831	32,887	39,701	62,496	448,824	3 סך-הכל
-	-	-	-	4	153	4	153	7,769	4 מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר

לוח ד-14: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון⁽¹⁾⁽²⁾

30 ביוני 2023										
סך-הכל סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	אחר ⁽³⁾	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח										
187,982	-	224	67	-	-	28	-	681	186,982	1 ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
8,094	-	-	-	-	-	-	-	5,955	2,139	2 ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
17,925	-	-	28	-	-	38	-	15,879	1,980	3 בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
2,516	-	-	-	-	-	-	-	2,516	-	4 חברות ניירות-ערך
159,979	-	143	135,298	-	-	9,999	-	14,539	-	5 תאגידים
51,264	-	-	21	51,243	-	-	-	-	-	6 חשיפות קמעונאיות ליחידים
9,359	-	-	-	9,359	-	-	-	-	-	7 הלוואות לעסקים קטנים
125,777	-	-	3,639	13,932	35,758	37,499	34,949	-	-	8 בביטחון נכס מגורים
94,509	-	5,876	88,633	-	-	-	-	-	-	9 בביטחון נדל"ן מסחרי
2,820	-	1,290	1,530	-	-	-	-	-	-	10 הלוואות בפיגור
15,420	442	1,131	10,310	-	-	-	-	418	3,119	11 נכסים אחרים*
4,094	-	726	3,368	-	-	-	-	-	-	11א *מזה: בגין מניות
675,645	442	8,664	239,526	74,534	35,758	47,564	34,949	39,988	194,220	12 סך-הכל

(1) היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוז-מאזניות המשקפות סיכון אשראי, זאת למעט סכומי מסים נדחים והשקעות בתאגידים פיננסיים מתחת לספי הניכוי (הכפופים למשקל סיכון 250%), חשיפות בגין סיכון אשראי צד נגדי וחשיפות איגוח.

(2) היתרות משקפות את סכומי החשיפה הפיקוחיים, בניכוי הפרשות ומחיקות, לאחר מקדמי המרה לאשראי ולאחר שיטות להפחתת סיכון אשראי.

(3) בהתאם למכתב מהפיקוח על הבנקים, נכסי הסיכון של שלוחת הבנק בתורכיה משוקללים בשיעור שקלול של 300%. היתרה משקפת את התוספת בגין חישוב נכסי הסיכון על-פי מכתב זה לבין חישוב נכסי הסיכון לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 203.

לוח ד-14: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון⁽¹⁾⁽²⁾ (המשך)

30 ביוני 2022										
סך-הכל סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	אחר ⁽³⁾	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח										
220,979	-	34	122	-	-	9	-	355	220,459	1 ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
6,498	-	-	-	-	-	50	-	4,514	1,934	2 ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
14,900	-	-	45	-	-	18	-	14,837	-	3 בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
2,910	-	-	-	-	-	-	-	2,910	-	4 חברות ניירות-ערך
150,809	-	144	129,468	-	-	9,653	-	11,544	-	5 תאגידים
51,715	-	-	24	51,691	-	-	-	-	-	6 חשיפות קמעונאיות ליחידים
9,510	-	-	-	9,510	-	-	-	-	-	7 הלוואות לעסקים קטנים
124,068	-	-	3,202	18,162	31,858	37,101	33,745	-	-	8 בביטחון נכס מגורים
84,654	-	-	84,654	-	-	-	-	-	-	9 בביטחון נדל"ן מסחרי
2,572	-	1,076	1,496	-	-	-	-	-	-	10 הלוואות בפיגור
15,756	450	1,101	10,960	-	-	-	-	-	3,245	11 נכסים אחרים*
3,792	-	681	3,111	-	-	-	-	-	-	11א *מזה: בגין מניות
684,371	450	2,355	229,971	79,363	31,858	46,831	33,745	34,160	225,638	12 סך-הכל

(1) היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוז-מאזניות המשקפות סיכון אשראי, זאת למעט סכומי מסים נדחים והשקעות בתאגידים פיננסיים מתחת לספי הניכוי (הכפופים למשקל סיכון 250%), חשיפות בגין סיכון אשראי צד נגדי וחשיפות איגוח.

(2) היתרות משקפות את סכומי החשיפה הפיקוחיים, בניכוי הפרשות ומחיקות, לאחר מקדמי המרה לאשראי ולאחר שיטות להפחתת סיכון אשראי.

(3) בהתאם למכתב מהפיקוח על הבנקים, נכסי הסיכון של שלוחת הבנק בתורכיה משוקללים בשיעור שקלול של 300%. היתרה משקפת את התוספת בגין חישוב נכסי הסיכון על-פי מכתב זה לבין חישוב נכסי הסיכון לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 203.

לוח ד-14: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון⁽¹⁾⁽²⁾ (המשך)

31 בדצמבר 2022										
סך-הכל סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	אחר ⁽³⁾	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח										
208,760	-	17	119	-	-	9	-	531	208,084	1 ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
6,848	-	-	-	-	-	-	-	4,901	1,947	2 ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
18,685	-	-	31	-	-	332	-	16,946	1,376	3 בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
2,383	-	-	-	-	-	-	-	2,383	-	4 חברות ניירות-ערך
158,892	-	124	133,068	-	-	10,697	-	15,003	-	5 תאגידים
52,107	-	-	16	52,091	-	-	-	-	-	6 חשיפות קמעונאיות ליחידים
9,661	-	-	-	9,661	-	-	-	-	-	7 הלוואות לעסקים קטנים
124,120	-	-	3,216	14,567	34,287	37,375	34,675	-	-	8 בביטחון נכס מגורים
90,543	-	4,962	85,581	-	-	-	-	-	-	9 בביטחון נדל"ן מסחרי
2,449	-	1,006	1,443	-	-	-	-	-	-	10 הלוואות בפיגור
15,864	342	1,120	10,441	-	-	-	-	-	3,961	11 נכסים אחרים*
4,048	-	715	3,333	-	-	-	-	-	-	11א *מזה: בגין מניות
690,312	342	7,229	233,915	76,319	34,287	48,413	34,675	39,764	215,368	12 סך-הכל

(1) היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוז-מאזניות המשקפות סיכון אשראי, זאת למעט סכומי מסים נדחים והשקעות בתאגידים פיננסיים מתחת לספי הניכוי (הכפופים למשקל סיכון 250%), חשיפות בגין סיכון אשראי צד נגדי וחשיפות איגוח.

(2) היתרות משקפות את סכומי החשיפה הפיקוחיים, בניכוי הפרשות ומחיקות, לאחר מקדמי המרה לאשראי ולאחר שיטות להפחתת סיכון אשראי.

(3) בהתאם למכתב מהפיקוח על הבנקים, נכסי הסיכון של שלוחת הבנק בתורכיה משוקללים בשיעור שקלול של 300%. היתרה משקפת את התוספת בגין חישוב נכסי הסיכון על-פי מכתב זה לבין חישוב נכסי הסיכון לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 203.

ה. סיכוני אשראי של צד נגדי

סיכון הצד הנגדי מוגדר בבנק בהתאם להגדרה המופיעה בהוראת ניהול בנקאי תקין 203A כסיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. הסיכון הינו שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. ערך השוק של העסקה יכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים לעסקה, ערך השוק אינו ודאי ועשוי להשתנות לאורך זמן ובהתאם לתנועות בגורמי סיכון השוק העומדים בבסיסו. החל מיום 1 ביולי 2022 הנתונים המתייחסים לסיכון אשראי של צד נגדי מחושבים על-פי גישת SA-CCR. לפרטים נוספים ראה "[הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים](#)" בפרק הון ומינוף.

לוח ה-1: ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי לפי גישה פיקוחית

30 ביוני 2022				30 ביוני 2023				עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	EAD לאחר CRM	RWA
RWA	EAD לאחר CRM	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף	RWA	EAD לאחר CRM	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	EAD לאחר CRM					
במיליוני ש"ח												
4,448	13,981	11,020	9,342	8,691	25,180	1.4	14,654	3,332	1	גישת SA-CCR (ליום שיטת 30.6.2022 החשיפה הנוכחית)		
*168	*842	-	-	360	1,801	-	-	-	3	הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקות מימון ניירות-ערך (SFT))		
4,616	14,823	11,020	9,342	9,051	26,981	1.4	14,654	3,332	6	סך-הכל		

* הוצג מחדש.

31 בדצמבר 2022				עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	EAD לאחר CRM	RWA	
RWA	EAD לאחר CRM	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף						RWA
במיליוני ש"ח									
6,819	21,102	1.4	12,226	2,847				1	גישת SA-CCR
377	1,885	-	-	-				3	הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקות מימון ניירות-ערך (SFT))
7,196	22,987	1.4	12,226	2,847				6	סך-הכל

לוח ה-2: הקצאת הון בגין התאמת שערור לסיכון אשראי

31 בדצמבר 2022		30 ביוני 2022		30 ביוני 2023		סך-כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית
RWA	EAD לאחר CRM	RWA	EAD לאחר CRM	RWA	EAD לאחר CRM	
במיליוני ש"ח						
3,786	21,051	3,774	13,501	4,757	25,080	3

לוח ה-3: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי לפי תיק פיקוחי ומשקלות סיכון

30 ביוני 2023				
סך חשיפת אשראי	100%	50%	20%	0%
במיליוני ש"ח				
70	-	-	-	70
501	-	-	501	-
7,444	-	21	7,423	-
14,369	-	-	14,369	-
4,015	3,986	29	-	-
34	34	-	-	-
50	50	-	-	-
498	498	-	-	-
-	-	-	-	-
26,981	4,568	50	22,293	70

30 ביוני 2022				
סך חשיפת אשראי	100%	50%	20%	0%
במיליוני ש"ח				
85	1	-	-	84
396	-	-	396	-
3,133	2	13	3,118	-
9,076	-	-	9,076	-
1,789	1,700	89	-	-
17	17	-	-	-
33	33	-	-	-
294	294	-	-	-
-	-	-	-	-
14,823	2,047	102	12,590	84

31 בדצמבר 2022				
סך חשיפת אשראי	100%	50%	20%	0%
במיליוני ש"ח				
53	-	-	-	53
582	-	-	582	-
6,297	-	17	6,280	-
12,800	-	-	12,800	-
2,814	2,814	-	-	-
31	31	-	-	-
47	47	-	-	-
363	363	-	-	-
-	-	-	-	-
22,987	3,255	17	19,662	53

לוח ה-4: הרכב הביטחון - בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי

30 ביוני 2023						
ביטחון שמשמש בעסקאות למימון ניירות-ערך (SFTs)		ביטחון שמשמש בעסקאות נגזרים				
		שווי הוגן של ביטחון שהופקד		שווי הוגן של ביטחון שהתקבל		
שווי הוגן של ביטחון שהופקד	שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	לא מנותק	מנותק	לא מנותק	מנותק	
במיליוני ש"ח						
-	-	1,182	-	2,017	-	מזומן - מטבע מקומי
-	12,751	3,094	-	6,676	-	מזומן - מטבעות אחרים
10,080	-	-	1,448	1,887	-	חוב ריבוני מקומי
2,488	-	-	139	2,106	-	חוב ריבוני אחר
-	-	-	-	-	-	חוב של סוכנות ממשלתית
1,984	-	-	6,501	177	-	אגרות-חוב קונצרניות
-	-	-	-	-	-	מניות
-	-	-	-	-	-	ביטחון אחר
14,552	12,751	4,276	8,088	12,863	-	סך-הכל

30 ביוני 2022						
ביטחון שמשמש בעסקאות למימון ניירות-ערך (SFTs)		ביטחון שמשמש בעסקאות נגזרים				
		שווי הוגן של ביטחון שהופקד		שווי הוגן של ביטחון שהתקבל		
שווי הוגן של ביטחון שהופקד	שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	לא מנותק	מנותק	לא מנותק	מנותק	
במיליוני ש"ח						
-	-	658	-	878	-	מזומן - מטבע מקומי
-	5,808	2,516	-	4,932	-	מזומן - מטבעות אחרים
3,991	-	-	336	3	-	חוב ריבוני מקומי
1,422	-	-	60	561	-	חוב ריבוני אחר
1,237	-	-	-	-	-	חוב של סוכנות ממשלתית
-	-	-	780	-	-	אגרות-חוב קונצרניות
-	-	-	-	6	-	מניות
-	-	-	-	-	-	ביטחון אחר
6,650	5,808	3,174	1,176	6,380	-	סך-הכל

לוח ה-4: הרכב הביטחון - בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (המשך)

31 בדצמבר 2022					
ביטחון שמשמש בעסקאות למימון ניירות-ערך (SFTs)		ביטחון שמשמש בעסקאות נגזרים			
שווי הוגן של ביטחון שהופקד	שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	שווי הוגן של ביטחון שהופקד		שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	
		לא מנותק	מנותק	לא מנותק	מנותק
במיליוני ש"ח					
-	-	1,762	-	1,123	-
870	13,296	1,805	-	5,769	-
10,917	-	-	19	6	-
3,236	567	-	25	1,605	-
-	-	-	-	-	-
725	-	-	2,435	403	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
15,748	13,863	3,567	2,479	8,906	-

לעניין ריתוק הון בנושא SA-CCR המחליפה את הגישות הקיימות להוראות ניהול בנקאי תקין 203 ראה [סעיף הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים בפרק הון ומינוף לעיל](#).

למידע נוסף בנושא סיכון צד נגדי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

1. סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים, ובכלל זה:

- **סיכון ריבית** - סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בעקומי התשואה במטבעות השונים;
- **סיכון מטבע** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי חליפין;
- **סיכון אינפלציה** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן ובאינפלציה בפועל;
- **סיכון מחירי מניות** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי מניות או במדדי מניות;
- **סיכון מרווחי אשראי** - סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי במרווח בין התשואה לפדיון של אגרות-חוב קונצרניות הנסחרות בשווקים לבין התשואה חסרת הסיכון הרלוונטית;
- **סיכון תנודתיות** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי התנודתיות המצוטטים בשוק;
- **סיכון מרווח (Basis risk)** - סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים או בסיסי ריבית שונים.

גורמי סיכון השוק העיקריים אליהם חשוף הבנק הם שערי הריבית של השקל (במגזר הצמוד והלא-צמוד) ושל הדולר, אינפלציה, שער החליפין שקל/דולר ומרווחים בין עקומי הריבית השונים.

להרחבה על סיכונים שוק, ריבית והשקעה ואופן ניהולם ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

1.1. סיכון שוק בתיק למסחר

סיכונים שוק בתיק למסחר הם תוצאה של פעילות הבנק כעושה שוק, כסוחר וכמנהל פוזיציות עבור עצמו. רמת הסיכון של הבנק נמדדת ומבוקרת על-פי נהלים הכוללים, בין היתר, מגבלות על אומדן סיכון במונחי VaR ועל רגישות השווי הכלכלי לשינויים בגורמי הסיכון העיקריים. אומדן סיכון בשיטת הערך בסיכון (VaR), אומד את ההפסד המקסימלי הצפוי לתאגיד בשל התממשות סיכונים שוק, בתקופת זמן נתונה וברמת מובהקות סטטיסטית שנקבעה מראש על-ידי הבנק ואושרה על-ידי הדירקטוריון.

לוח ו-1: אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR)

ממוצע בשנת 2022	ליום 31 בדצמבר 2022	ממוצע בשנת 2023 עד ליום 30 ביוני 2023	ליום 30 ביוני 2023
במיליוני ש"ח			
41	27	52	43

סך-הכל מסחר בחדרי העסקות

לוח ו-2: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ושינויים במדד המחירים לצרכן

31 בדצמבר 2022		30 ביוני 2023	
במיליוני ש"ח			
ירידה 10%	עלייה 10%	ירידה 10%	עלייה 10%
171	(82)	102	(35)
43	(31)	28	48
דולר ארצות-הברית			
אירו			
ירידה 3%	עלייה 3%	ירידה 3%	עלייה 3%
(591)	555	(745)	707
מדד המחירים לצרכן			

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, המבוסס על שערך כל המכשירים המאזניים והחוף-מאזניים במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערך כל מכשיר, ובשערים יציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוערך התיק מחדש בשער חליפין המשקף עלייה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. הרגישות למדד המחירים לצרכן מחושבת על-פי חשיפת הבנק למדד כמפורט בביאור 14 בתמצית הדוחות הכספיים ובתוספת השפעת רצפת מדד על הרווח החשבונאי הצפוי.

לוח ו-3: סיכון שוק על-פי הגישה הסטנדרטית

הבנק נדרש לשמור הון בגין נכסי סיכון שוק, על-פי מודל סטנדרטי שהוגדר על-ידי בנק ישראל. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכונים הריבית והמניית בתיק למסחר בלבד, כפי שהוגדרו לעיל, ועל סיכונים המטבע בתיק הבנקאי ובתיק למסחר.

31 בדצמבר 2022	30 ביוני 2022	30 ביוני 2023
נכסי סיכון במיליוני ש"ח		
מוצרים ישירים		
3,537	2,625	3,537
-	-	-
163	888	663
-	-	-
אופציות		
-	-	-
307	282	757
-	-	-
-	-	-
4,007	3,795	4,957

2.1. סיכון ריבית בתיק הבנקאי

סיכון ריבית בתיק הבנקאי מתייחס להשפעה הפוטנציאלית של שינויים בעקומי הריבית השונים על הערך הכלכלי של הבנק (דהיינו, השינוי בערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות) ו/או על הכנסות הריבית (רגישות ההכנסה החשבונאית). הסיכון נוצר במהלך הפעילות הבנקאית השוטפת והיזומה של הבנק, ונובע ממתן שירות שוטף לקהל הרחב ולמגזר העסקי והפיננסי ומפעילויות אחרות, ובכללן חשיפת ריבית הנובעת מניהול תיק ההשקעות. הסיכון נובע מהבדלים במבנה הנכסים וההתחייבויות - תקופה, בסיסי ריבית, מועדי חידוש ריבית ועוד. בבנק קיימות מגבלות הן על רגישות הערך הכלכלי והן על רגישות ההכנסה וההון לתרחישי שינוי בעקומי התשואות השקליים והמדדיים ובעקומי התשואות במטבעות אחרים (כולל חברות בנות פיננסיות המנוהלות על-ידו וחברות בנות בעלות חשיפה משמעותית מבחינת הקבוצה ככל שישנן).

בטבלת רגישות הערך הכלכלי מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית, המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בעקום ריבית שאינו מביא בחשבון את מרווח סיכון האשראי של הצד הנגדי ותוך שימוש במודלים פנימיים לגבי חלק מהמוצרים. זאת בשונה מהחישוב בטבלאות שווי הוגן המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בריבית היוון המשקפת גם את רמת הסיכון של הצד הנגדי למכשיר הפיננסי. בהתאם להוראות הדיווח לציבור של בנק ישראל, הבנק מיישם תרחישי זעזוע וקיצון היפותטיים לשינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים המשמשים את הבנק. תרחישי הזעזוע והקיצון מחושבים בהתאם לנוסחאות שנקבעו בדרישות הדיווח. התרחישים הנדרשים הינם תרחישים מקבילים בעקומי הריבית, התללה (ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך), השטחה (עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך), וכן תרחישים של עליית ריבית בטווח הקצר וירידת ריבית בטווח הקצר. התרחישים יושמו באופן אחיד על כל המטבעות הנכללים בדיווח לציבור.

לוח ו-4: שווי הוגן נטו מותאם* של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

ליום 31 בדצמבר 2022 ⁽¹⁾					ליום 30 ביוני 2023						
שקל לא-צמוד	שקל למדד	מטבע-חוץ - דולר	מטבע-חוץ - אחר	שקל צמוד	שקל לא-צמוד	שקל למדד	מטבע-חוץ - דולר	מטבע-חוץ - אחר	שקל צמוד	שקל לא-צמוד	
במיליוני ש"ח											
614,798	14,297	84,786	57,106	458,609	615,882	15,852	85,154	61,419	453,457	נכסים פיננסיים**	
סכומים אחרים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוץ-מאזניים											
1,155,760	60,888	517,498	21,078	556,296	1,456,997	132,410	679,898	19,801	624,888	התחייבויות פיננסיות**	
סכומים אחרים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוץ-מאזניים											
584,017	15,041	136,096	30,630	402,250	579,231	16,748	142,098	28,880	391,505	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים	
השפעת התחייבויות לזכויות עובדים											
1,152,878	60,959	466,949	25,298	599,672	1,454,085	132,030	623,353	23,862	674,840	השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה	
33,663	(815)	(761)	22,256	12,983	39,563	(516)	(399)	28,478	12,000	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים	
(4,149)	-	-	(4,149)	-	(3,997)	-	-	(3,997)	-	שווי הוגן נטו מותאם*	
השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה											
18,744	725	3,029	-	14,990	16,690	809	3,251	-	12,630	מזה: תיק בנקאי	
48,258	(90)	2,268	18,107	27,973	52,256	293	2,852	24,481	24,630		
48,706	(69)	2,224	18,598	27,953	53,622	204	2,980	25,006	25,432		

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים, ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

** למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים. (1) סווג מחדש.

לוח ו-5: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם* של הבנק וחברות מאוחדות שלו

ליום 31 בדצמבר 2022					ליום 30 ביוני 2023					
שקל לא-צמוד	שקל למדד	מטבע-חוץ - דולר	מטבע-חוץ - אחר	סך-הכל	שקל לא-צמוד	שקל למדד	מטבע-חוץ - דולר	מטבע-חוץ - אחר	סך-הכל	
במיליוני ש"ח										
שינויים מקבילים										
195	(917)	(14)	2	(734)	890	(655)	27	10	272	עלייה במקביל של 1%
153	(921)	(16)	3	(781)	844	(659)	26	9	220	מזה: תיק בנקאי
(171)	983	32	(12)	832	(843)	696	(33)	(19)	(199)	ירידה במקביל של 1%
(128)	988	34	(13)	881	(795)	700	(32)	(18)	(145)	מזה: תיק בנקאי
שינויים לא מקבילים										
(522)	(166)	(53)	33	(708)	(186)	(94)	64	30	(186)	התללה ⁽¹⁾
(511)	(167)	(52)	33	(697)	(118)	(96)	56	30	(128)	מזה: תיק בנקאי
658	(14)	36	(35)	645	454	(32)	(36)	(34)	352	השטחה ⁽²⁾
639	(15)	35	(34)	625	375	(31)	(28)	(34)	282	מזה: תיק בנקאי
672	(400)	(12)	(29)	231	751	(308)	(7)	(23)	413	עליית ריבית בטווח הקצר
638	(402)	(14)	(27)	195	660	(308)	1	(22)	331	מזה: תיק בנקאי
(667)	407	26	26	(208)	(746)	305	57	18	(366)	ירידת ריבית בטווח הקצר
(632)	409	28	24	(171)	(657)	305	49	17	(286)	מזה: תיק בנקאי

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.
 (1) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.
 (2) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

לוח ו-6: רגישות הערך הכלכלי של הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש)

ליום 31 בדצמבר 2022			ליום 30 ביוני 2023		
שקל לא-צמוד	שקל צמוד מדד	מטבע-חוץ	שקל לא-צמוד	שקל צמוד מדד	מטבע-חוץ
במיליוני ש"ח					
שינויים במקביל					
(269)	(1,073)	(108)	111	(964)	(116)
422	1,190	107	8	1,072	113

הפער בין רגישות השווי הכלכלי לרגישות השווי ההוגן ליום 30 ביוני 2023 נובע בעיקרו משימוש בעקומי היוון שונים כמתואר לעיל שהשפעתו נאמדת בכ-0.3 מיליארד ש"ח במגזר הלא-צמוד וכ-0.2 מיליארד ש"ח במגזר צמוד המדד. המשך עליות הריבית ורמתה הביאו לשינוי התנהגות המפקידים ולירידה ביתרות העו"ש, לכן עודכן מודל פריסת העו"ש. עדכון זה היה הגורם העיקרי לשינוי ברגישות לריבית השקל הלא-צמוד, מרגישות לירידת ריבית לרגישות של כ-269 מיליון ש"ח בעליית ריבית.

לוח ו-7: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

ליום 31 בדצמבר 2022			ליום 30 ביוני 2023			
סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח						
438	(243)	681	240	71	169	עלייה במקביל של 1%
390	(291)	681	193	24	169	מזה: תיק בנקאי
(1,540)	233	(1,773)	(1,512)	(87)	(1,425)	ירידה במקביל של 1%
(1,489)	284	(1,773)	(1,463)	(38)	(1,425)	מזה: תיק בנקאי

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל חושבה על-ידי שינוי עקומי התשואות תוך שימוש בהנחות התנהגותיות לגבי שינויים במרווחי פיקדונות ולגבי מעבר כספים מעו"ש לפיקדונות במקרה של עליית ריבית. ההנחות נבחנות ומתעדכנות תקופתית בהתאם להתפתחויות בסביבת הריבית. לאור השינויים בסביבת הריבית, ביתרות העו"ש ובהתנהגות הלקוחות בפועל עודכנו ההנחות במהלך הרבעון השני וכתוצאה מכך ירדה הרגישות. רגישות התיק למסחר חושבה בגישת MTM.

במהלך הרבעון השני של 2023 התמתנו העלויות בריביות הבנקים המרכזים בארץ ובעולם. עליית הריביות לטווח קצר ובפרט ריביות הבנקים המרכזיים יוצרת השפעה חיובית על הכנסות הבנק לאורך זמן, כמפורט בלוח רגישות ההכנסה לעיל, השפעה אשר דועכת בחלקה עם מעבר פיקדונות העו"ש למוצרים אחרים.

3.1 סיכון מניות ומרווחי אשראי - סיכון השקעה

הגדרת סיכון השקעה בבנק, הינה חשיפה לשוק המניות, למרווחי אשראי ולסיכון האשראי בשווקי אגרות-החוב והמניות בתיק הבנקאי בקבוצה (כתוצאה מהחזקה במוצרים אלו עלול הבנק להיחשף גם לסיכונים ריבית ו/או מטבע ו/או נזילות ואלה מנוהלים בנפרד). על-פי הגדרת הבנק, אגרות-חוב ממשלת ישראל בש"ח ובמטבע-חוץ ואגרות-חוב ממשלה, המוחזקות על-ידי שלוחה, של המדינה בה היא פועלת, אינן נושאות סיכון השקעה ולכן אינן נכללות במדידת סיכון השקעה בבנק.

לפירוט השקעות הבנק ראה [ביאור 5 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

2. סיכון נזילות

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים או עתידי ליציבות הבנק ולרווחיו, הנובע מאי יכולתו לעמוד בהתחייבויותיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועד פירעון גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון המימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו באופן משמעותי בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות ולאור מקורות המימון של הבנק, אין הבנק רואה בסיכון זה לכשעצמו סיכון מהותי. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים בעלי פיזור גבוה.

לוח ז-1: יחס כיסוי הנזילות (LCR) - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו

לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2023		
סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
175,609		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		תזרימי מזומנים יוצאים
18,188	262,366	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
3,810	76,207	פיקדונות יציבים
12,022	107,653	פיקדונות פחות יציבים
2,356	78,506	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
113,393	170,235	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
762	3,050	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיבים
112,081	166,635	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
550	550	חובות לא מובטחים
2,777	5,500	מימון סיטונאי מובטח
22,003	132,533	דרישות נזילות נוספות, מזה:
10,475	31,194	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
11,528	101,339	קווי אשראי ונזילות
11,131	11,131	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
1,971	76,942	מחויבויות מימון מותנות אחרות
169,463	-	סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
		תזרימי מזומנים נכנסים
26	1,591	הלואאות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
22,725	34,385	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
7,741	12,371	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
30,492	-	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם***		
175,609		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
138,971		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
126%		יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות ברבעון.

** ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 58.

*** ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

לוח ז-1: יחס כיסוי הנזילות (LCR) - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו (המשך)

לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2022		
סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
195,054	-	סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
20,753	251,017	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
4,101	82,016	פיקדונות יציבים
15,712	137,675	פיקדונות פחות יציבים
940	31,326	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
131,614	203,102	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
701	2,803	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיבים
130,659	200,045	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
254	254	חובות לא מובטחים
210	3,257	מימון סיטונאי מובטח
19,625	114,504	דרישות נזילות נוספות, מזה:
8,914	18,015	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
10,711	96,489	קווי אשראי ונזילות
7,493	7,445	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
2,035	75,816	מחויבויות מימון מותנות אחרות
181,730	-	סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
973	968	הלואאות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
18,526	32,121	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
7,374	12,134	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
26,873	-	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם***		
195,054		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
154,857		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
126%		יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות ברבעון.

** ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 60.

*** ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

לוח ז-1: יחס כיסוי הנזילות (LCR) - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו (המשך)

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2022		
סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
179,514	-	סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
19,186	253,557	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
3,978	79,553	פיקדונות יציבים
13,652	122,120	פיקדונות פחות יציבים
1,556	51,884	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
123,976	185,597	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
730	2,920	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיבים
121,997	181,428	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
1,249	1,249	חובות לא מובטחים
937	3,773	מימון סיטונאי מובטח
18,850	120,669	דרישות נזילות נוספות, מזה:
8,757	25,885	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
10,093	94,784	קווי אשראי ונזילות
11,227	11,227	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
2,010	79,158	מחויבויות מימון מותנות אחרות
176,186	-	סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
-	1,553	הלוואות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
19,639	39,500	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
8,835	11,107	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
28,474	-	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם***		
179,514		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
147,712		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
122%		יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות ברבעון.

** ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 57.

*** ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

יחס כיסוי הנזילות הממוצע במהלך הרבעון השני של שנת 2023 (ממוצע תצפיות יומיות ברבעון) עמד על 126% במיוחד ובתאגיד הבנקאי "סולו", כאשר הדרישה המזערית היא 100%. היחס הממוצע של הרבעון השני של שנת 2023 עלה לעומת יחס כיסוי הנזילות ברבעון הרביעי של שנת 2022 כתוצאה משינוי בתמהיל המפקידים וסוגי הפיקדונות. לאור התנודתיות בשווקים, ובפרט בשוקי המניות בארצות-הברית ובישראל, ובשוק ה-SWAP שקל-מטבע-חוץ, הבנק שומר על רמות נזילות גבוהות במטבע-חוץ. בנק ישראל נוקט במדיניות מוניטרית מצמצמת. במידה ומדיניות זו תימשך, צפוי שרמת הנזילות תפחת.

יחס המימון היציב נטו לסוף הרבעון השני של שנת 2023 עומד על 125% במיוחד, כאשר הדרישה המזערית היא 100%. יחס המימון היציב נטו ירד בהשוואה ליחס ליום 31 בדצמבר 2022 לאור גידול בצרכי מימון (בעיקר בגין האשראי) וצמצום במקורות מימון יציבים בגין פיקדונות סיטונאים. עיקר הנכסים הנזילים של הבנק הינם אגרות-חוב ממשלתיות של ממשלת ישראל בשקלים ובמטבע-חוץ, אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית במטבע-חוץ והפקדות בבנקים מרכזיים (בבנק ישראל ובפדרל ריזרב). הבנק מנהל את יחס כיסוי הנזילות, ובהתאם את הנכסים הנזילים, בהפרדה בין שקלים ומטבע-חוץ. לפירוט הנכסים הנזילים לפי רמות ראה טבלה להלן. דירקטוריון הבנק אימץ מגבלה פנימית המחמירה מהדרישה הרגולטורית ליחס כיסוי הנזילות, הן לתאגיד הבנקאי "סולו" והן במיוחד.

מקור המימון העיקרי של הבנק הוא פיקדונות מלקוחות קמעונאיים ועסקים קטנים בישראל, בעלי סיכון נזילות נמוך ביחס למקורות אחרים. בנוסף, הבנק מתממן באמצעות הנפקות, פיקדונות מחברות עסקיות ופיננסיות ועוד. המקורות במטבע-חוץ כוללים פיקדונות מלקוחות פרטיים ומלקוחות עסקיים בארץ, תושבי חוץ חברות ישראליות בחו"ל, פיקדונות ריפוי, הנפקת CDs ומכשירים אחרים המבוססים על-ידי ה-FDIC בארצות-הברית ומקורות נוספים. הבנק מנהל מעקב אחר ריכוזיות מקורות המימון בחתכים שונים, הן בשקלים והן במטבע-חוץ, ועומד במגבלות הפנימיות בנושא. הבנק אינו מסתמך על מימון משוק ההון כמקור מימון עיקרי.

לוח ז-2: יחס מימון יציב נטו (NSFR), תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו

ליום 30 ביוני 2023				
ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון			
	שנה או יותר	מ-6 חודשים עד שנה	עד 6 חודשים	ללא מועד פירעון*
פריטי מימון יציב זמין (AFS)				
הון:	63,621	-	-	-
הון פיקוחי	63,621	-	-	-
מכשירי הון אחרים	-	-	-	-
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:	239,504	23,787	215,624	-
פיקדונות יציבים	88,667	4,766	81,799	-
פיקדונות פחות יציבים	150,837	19,021	133,825	-
מימון סיטונאי:	68,945	11,249	214,637	-
פיקדונות לצרכים תפעוליים	-	-	-	-
מימון סיטונאי אחר	68,945	11,249	214,637	-
התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית	-	-	-	-
התחייבויות אחרות:	35,311	4,954	42,918	-
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו	-	(1,323)	-	-
כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל	35,311	4,954	44,241	-
סך מימון יציב זמין (AFS)	407,381	39,990	473,179	-
פריטי מימון יציב נדרש (RSF)				
סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)	7,224	18,815	116,497	-
פיקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות	-	-	-	-
הלוואות וניירות-ערך הנפרעים כסדרם:	279,162	46,890	75,458	-
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1	-	-	-	-
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות	10,671	2,509	8,258	-
הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבונות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי, מזה:	159,551	41,136	62,521	-
עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203	12,268	7,578	11,551	-
הלוואות לדיור המובטחות במשכנתא שנפרעות כסדרן, מזה:	101,902	3,192	3,155	-
עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203	21,479	1,155	1,176	-
ניירות-ערך שאינם בכשל ושאנם כשירים להיחשב נכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה	7,038	53	1,524	-
נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית	-	-	-	-
נכסים אחרים:	31,544	107	24,800	-
סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב	-	-	-	-
נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)	13	16	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו	9,946	8,624	-	-
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי ביטחונות משתנים שהופקדו	285	285	-	-
אחרים	21,300	107	15,875	-
פריטים חוץ-מאזניים	8,611	189,499	-	-
סך מימון יציב נדרש (RSF)	326,541	189,499	473,179	-
יחס מימון יציב נטו (NSFR) (%)	125%			

* פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית.

לוח ז-2: יחס מימון יציב נטו (NSFR), תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו (המשך)

ערך משוקלל	ליום 30 ביוני 2022			ללא מועד פירעון*	
	שנה או יותר	מ-6 חודשים עד שנה	עד 6 חודשים		
פריטי מימון יציב זמין (AFS)					
49,310	49,310	-	-	-	הון:
49,310	49,310	-	-	-	הון פיקוחי
-	-	-	-	-	מכשירי הון אחרים
233,621	9,670	6,651	237,284	-	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:
87,620	3,844	1,661	86,524	-	פיקדונות יציבים
146,001	5,826	4,990	150,760	-	פיקדונות פחות יציבים
77,199	5,962	8,439	235,553	-	מימון סיטונאי:
-	-	-	-	-	פיקדונות לצרכים תפעוליים
77,199	5,962	8,439	235,553	-	מימון סיטונאי אחר
-	-	-	-	-	התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית
43,201	38,694	3,872	32,320	-	התחייבויות אחרות:
		1,690			התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו
43,201	38,694	3,872	30,630	-	כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל
403,331	103,636	18,962	505,157	-	
סך מימון יציב זמין (AFS)					
פריטי מימון יציב נדרש (RSF)					
6,627	51,071	6,261	163,527	-	סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)
-	-	-	-	-	פיקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות
263,592	252,693	35,538	75,248	-	הלוואות וניירות-ערך הנפרעים כסדרם:
-	-	-	-	-	הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1
-	-	-	-	-	הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות
10,631	8,911	2,168	4,242	-	הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבונות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי, מזה:
149,938	120,609	30,022	66,550	-	עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203
13,033	4,332	8,268	12,166	-	הלוואות לדיור המובטחות במשכנתא שנפרעות כסדרן, מזה:
96,848	116,920	3,348	3,351	-	עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203
20,336	29,416	1,203	1,229	-	ניירות-ערך שאינם בכשל ושאנם כשירים להיחשב נכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה
6,175	6,253	-	1,105	-	נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית
-	-	-	-	-	נכסים אחרים:
27,523	8,972	104	21,158	-	סחרות הנסחרות פיזית, לרבות זהב
-	-	-	-	-	נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)
299	352				נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו
6,162	7,851				התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי ביטחונות משתנים שהופקדו
258	258				אחרים
20,804	8,972	104	12,697	-	פריטים חוץ-מאזניים
8,174	179,342				
305,916					סך מימון יציב נדרש (RSF)
132%					יחס מימון יציב נטו (NSFR) (%)

* פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחרות הנסחרות פיזית.

לוח ז-2: יחס מימון יציב נטו (NSFR), תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו (המשך)

ערך משוקלל	ליום 31 בדצמבר 2022			ללא מועד פירעון*	
	שנה או יותר	מ-6 חודשים עד שנה	עד 6 חודשים		
פריטי מימון יציב זמין (AFS)					
61,620	61,620	-	-	-	הון:
61,620	61,620	-	-	-	הון פיקוחי
-	-	-	-	-	מכשירי הון אחרים
234,073	17,707	12,513	223,091	-	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:
87,781	5,655	1,990	84,458	-	פיקדונות יציבים
146,292	12,052	10,523	138,633	-	פיקדונות פחות יציבים
78,343	6,303	14,709	225,342	-	מימון סיטונאי:
-	-	-	-	-	פיקדונות לצרכים תפעוליים
78,343	6,303	14,709	225,342	-	מימון סיטונאי אחר
-	-	-	-	-	התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית
38,114	31,076	8,821	39,626	-	התחייבויות אחרות:
		403			התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו
38,114	31,076	8,821	39,223	-	כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל
412,150	116,706	36,043	488,059	-	
סך מימון יציב זמין (AFS)					
פריטי מימון יציב נדרש (RSF)					
7,936	56,096	14,296	145,423	-	סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)
-	-	-	-	-	פיקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות
272,718	260,484	41,559	78,379	-	הלוואות וניירות-ערך הנפרעים כסדרם:
-	-	-	-	-	הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1
-	-	-	-	-	הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות
10,167	7,384	2,988	8,599	-	הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבונות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי, מזה:
156,178	125,242	35,369	65,944	-	עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203
13,204	4,669	8,184	12,153	-	הלוואות לדיור המובטחות במשכנתא שנפרעות כסדרן, מזה:
100,487	121,728	3,168	3,204	-	עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203
21,217	30,839	1,165	1,178	-	ניירות-ערך שאינם בכשל ושאנם כשירים להיחשב נכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה
5,886	6,130	34	632	-	נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית
-	-	-	-	-	נכסים אחרים:
27,377	7,445	103	24,031	-	סחרות הנסחרות פיזית, לרבות זהב
-	-	-	-	-	נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)
115	135				נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו
6,503	6,906				התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי ביטחונות משתנים שהופקדו
200	200				אחרים
20,559	7,445	103	16,790	-	פריטים חוץ-מאזניים
8,290	183,135				
316,321					סך מימון יציב נדרש (RSF)
130%					יחס מימון יציב נטו (NSFR) (%)

* פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחרות הנסחרות פיזית.

הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות, הרגולטוריות והפנימיות, הכוללות, בין השאר, LCR לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 221, מודל פנימי LCR ל-30 יום ולטווחים הקצרים והארוכים יותר, מודל NSFR (יחס מימון יציב). בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221, נכון ליום 30 ביוני 2023 הבנק מחזיק במאוחד נכסים נזילים (בעיקר זרבות בבנקים מרכזיים, ניירות-ערך סחירים של ממשלות וכן מטבעות ושטרי כסף) לזמן משבר (לאחר מקדמי ביטחון) בסך של 173.3 מיליארד ש"ח, בנוסף לאגרות-חוב נזילות שאינן מוכרות לצרכי חישוב הנכסים הנזילים. לאור ההנחות לגבי מיחזור פיקדונות במהלך עסקים רגיל והנחות אחרות, הבנק אינו צופה בעיות נזילות שיחייבו שימוש בנכסים הנזילים, אך ערוך לתרחישים הנדרשים.

לוח ז-3: פירוט נכסים נזילים לפי רמות כנדרש בהוראות באזל

ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2023	יתרה ליום 30 ביוני 2023	
במיליוני ש"ח		
173,707	171,584	נכסי רמה 1
1,768	1,599	נכסי רמה א2
134	134	נכסי רמה ב2
175,609	173,317	סך-הכל HQLA

ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2022	יתרה ליום 30 ביוני 2022	
במיליוני ש"ח		
193,777	190,889	נכסי רמה 1
1,142	1,148	נכסי רמה א2
135	153	נכסי רמה ב2
195,054	192,190	סך-הכל HQLA

ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2022	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	
במיליוני ש"ח		
177,814	180,690	נכסי רמה 1
1,542	1,681	נכסי רמה א2
158	167	נכסי רמה ב2
179,514	182,538	סך-הכל HQLA

ה. סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה ו/או נהלים ומערכות בנושאים הקשורים לפעילות בנקאית, לרבות יחידות אבטחת מערכות מידע והגנת הסייבר, ניהול המשכיות עסקית, ביטחון, קצין צוות ראשי, ניהול משאבי אנוש, בקורות תהליכים ועוד. למידע נוסף בנושא סיכון תפעולי ואופן ניהולו ובכלל זה סיכונים טכנולוגיים ומידע, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכונים מחשוב ענן, היערכות לחירום וביטוח ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

ט. סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308.

במסגרת סיכון הציות כלולים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות אלה העוסקות בדיני המס), מתן ייעוץ ללקוח, אכיפה בניירות-ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), הוראות החקיקה בישראל ליישום ה-FATCA וה-CRS והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה. תחת סיכון הציות כלול גם הסיכון להפרת סנקציות בינלאומיות ורשימות מוכרזים. הטיפול בסיכון כרוך במעקב, ניתוח ויישום הסנקציות הבינלאומיות ורשימות המוכרזים, במעקב אחר העברות כספים בינלאומיות ובמעקב אחר פתיחת חשבונות ללקוחות ופעילות בנקאית בהם. הבנק מיישם את הסנקציות בהתאם למדיניות שנקבעה.

סיכון הציות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציות להוראות האמורות.

במסגרת סיכון הציות נכלל גם הסיכון בקשר עם פעילות הבנק מול בנקים שמקום מושבם ברשות הפלסטינית אשר טעונה עמידה בדרישות רגולטוריות שונות, בפרט בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור, וכרוכה במעקב אחר העברות כספים אל ומאת תושבי הרשות הפלסטינית. בתחילת שנת 2009 הפסיק הבנק את פעילותו עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה, לאחר שהממשלה הכריזה על עזה כעל ישות עוינת. במרוצת השנים, חזר הבנק ופנה לבנק ישראל ולמשרד האוצר והודיע כי נוכח הבעייתיות הכרוכה במתן שירותים בנקאיים לבנקים הפלסטיניים ברצונו להפסיק מתן שירותים קורספונדנטים לבנקים אלה.

בחודש ינואר 2018 קיבל הבנק כתבי חסינות ושיפוי חתומים מהיעוץ המשפטי לממשלה ומשרד האוצר. כתב החסינות מגן על הבנק, נושאי משרה בו ועובדיו מפני הגשת כתב אישום בישראל בגין עבירות מסוימות בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור ביחס לשירותים שהבנק העניק או יעניק לבנקים פלסטיניים מיום 28 במרץ 2016 ועד ליום 31 במאי 2019 ("תקופת החסינות והשיפוי"). בהמשך לכתב החסינות, קיבל הבנק בינואר 2018 מכתב מהמפקחת על הבנקים ובו הודעתה כי לא ינקטו צעדי אכיפה בכל הנוגע לפעולות של הבנק בקשר למתן שירותי קורספונדנציה שעליהם חל כתב החסינות.

בכתב השיפוי התחייבה מדינת ישראל לשפות את הבנק בסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין הוצאות (חבות לפי פסק דין והוצאות משפט) בהן יישא הבנק במסגרת הליכים אזרחיים או הליכים פליליים שלא הסתיימו בהרשעה אשר ננקטו כנגד הבנק, נושא משרה בו או עובד בקשר עם מתן השירותים הקורספונדנטים בתקופת החסינות והשיפוי. התחייבויות החסינות והשיפוי הניתנות לבנק, כאמור כפופות לסייגים שנקבעו בהן ולתנאים בהם על הבנק לעמוד.

לאור בקשת המדינה לדחות את מועד סיום מתן השירותים הקורספונדנטים עד ליישום של פתרון ארוך טווח למתן השירותים הקורספונדנטים, באמצעות הקמת חברה ממשלתית אשר תספק לבנקים פלסטיניים שירותים אלה - ניתן ביום 30 ביוני 2019 כתב שיפוי מעודכן. בהתאם לכתב השיפוי המעודכן, עודכן סכום השיפוי בו התחייבה המדינה כלפי הבנק כמפורט לעיל, לסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין כל הליך (ולא באופן מצטבר). כתב השיפוי וכתב החסינות מוארכים מפעם לפעם וההארכה האחרונה התקבלה עד ליום 31 במרץ 2024.

בהמשך לאמור בביאור 1.25. לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022, ביום 1 במאי 2023, בחלוף שלוש שנים ממועד הסדר מסוג Deferred Prosecution Agreement (כתב אישום נדחה) ("DPA") ובהתאם להוראותיו, אישר בית המשפט הפדראלי בארצות-הברית (בניו-יורק) בצו את ביטולו של כתב האישום וההליך הפלילי כנגד הבנק. הצו האמור מביא לסיומם את ההליכים הפליליים כנגד הבנק. ביום ה-30 באפריל 2023 הסתיים גם הסדר מסוג Non Prosecution Agreement (הסכם בדבר אי העמדה לדיון) ("NPA") בקשר לחקירת פיפ"א ובהתאם להוראותיו. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.10 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

[למידע נוסף בנושא סיכון ציות ואופן ניהולו ראה הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022.](#)

י. סיכון משפטי

הסיכון המשפטי כולל, בין היתר, תביעות משפטיות, פסקי דין, חוסר יכולת לאכוף חוזים, וכן חשיפה לקנסות (Penalties, Fines) או צעדי אכיפה (Enforcement measures) כתוצאה מפעילות פיקוחית והסדרים פרטניים (Private Settlements) שעלולים לשבש או להשפיע באופן שלילי על פעילות קבוצת הבנק. הקבוצה נעזרת ביעוץ משפטי פנימי וחיצוני, לצורך התמודדות עם הסיכון.

[למידע נוסף בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ראה ביאור 10 בתמצית הדוחות הכספיים.](#)

[למידע נוסף בנושא סיכון משפטי ואופן ניהולו ראה הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022.](#)

יא. סיכון מוניטין

סיכון המוניטין מוגדר כסיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות או בהון כתוצאה מתדמית שלילית על-ידי מחזיקי העניין הרלוונטיים, כגון: לקוחות, צדדים לעסקות, בעלי מניות, משקיעים, או גופים רגולטוריים. הסיכון, אשר בדרך כלל מתלווה לפעילויות אחרות וסיכונים אחרים, יכול להתממש במגוון דרכים כגון עזיבת לקוחות, רגולציות חדשות ועוד.

למידע נוסף בנושא סיכון מוניטין ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

יב. סיכון רגולציה

סיכון רגולציה מתייחס להוראות רגולטוריות שטרם נכנסו לתוקף, ובא ידי ביטוי בשני היבטים עיקריים:

- אי הערכות ליישום הוראה או הערכות חלקית ליישום של הוראה רגולטורית מחייבת.
- הכבדת הנטל הרגולטורי, באופן העלול להביא לפגיעה ביכולת הבנק לעמוד בהתחייבויותיו, לממש ולמקסם את יעדיו העסקיים, להציע ולספק שירותים בנקאיים מסוימים ו/או להצריך היערכות ליישום מורכב ומתמשך, ולביצוע השקעות טכנולוגיות ואחרות עתירות משאבים, הכרוכות בעלות ניכרת.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [דוח ממשל תאגיד](#).

למידע נוסף בנושא סיכון רגולציה ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

יג. סיכון כלכלי

זיהוי גורמי הסיכון בסביבה הכלכלית נעשה על-ידי המחלקה הכלכלית תוך מעקב אחר נתונים כלכליים ופיננסיים שוטפים בארץ ובעולם, והערכה מקצועית של המשמעות הנגזרות מנתונים אלו. המחלקה ממפה ומדווחת על הסיכונים הפוטנציאליים במשק ובשווקים הפיננסיים לצוותים ולועדות הרלוונטיים. לפרטים בדבר מצב המשק בישראל ובעולם ראה [פרק סקירה כלכלית ופיננסית בדוח הדייקטוריון וההנהלה](#).

למידע נוסף בנושא סיכון כלכלי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

יד. סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי הנו סיכון לשינוי מהותי, עכשווי ו/או עתידי, לרווחים, להון, למוניטין, למעמד ו/או לאספקטים מהותיים אחרים, כתוצאה משילוב של אחד או יותר מהגורמים הבאים - שינויים בסביבה העסקית, החלטות עסקיות שגויות, אסטרטגיה ומטרות אסטרטגיות שאינן תואמות את הארגון וסביבת פעילותו, יישום בלתי נאות של אסטרטגיה, היעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים וגורמים נוספים היוצרים את הסיכון. הסיכון האסטרטגי הנו פונקציה של התאמת (או היעדר התאמת) המטרות האסטרטגיות של הארגון לסביבת פעילותו, התאמת התכניות העסקיות שפותחו על מנת להשיג מטרות אלו, הקצאת המשאבים ואיכות היישום. ככזה, הסיכון הוא מידע צופה פני עתיד.

טו. סיכון סביבתי

על בסיס הגדרות ארגון ה-NGFS (Network for Greening the Financial System) ובהתאמה הגדרות הפיקוח על הבנקים בנק ישראל, סיכונים סביבתיים מתייחסים לסיכונים, המתעוררים כתוצאה מחשיפה של מוסד פיננסי ו/או הסקטור הפיננסי לפעילויות, שיש להן פוטנציאל לגרום להגרעה סביבתית, כמו זיהום אוויר ומים, זיהום קרקע, אובדן מגוון ביולוגי, בירוא יערות ואובדן מערכות אקולוגיות, או להיות מושפעות ממנה. משבר האקלים תופס מקום הולך וגובר בסדר היום העולמי. שינוי האקלים מייצר השפעות מזיקות וסיכונים, המכונים סיכונים אקלים. הגם שיש קשר וחפיפה מסוימים בין סיכונים אקלים לסיכונים סביבה בהגדרתם ה'מסורתית' לעיל, הם אינם זהים. על פי ארגון ה-NGFS ובהתאמה הפיקוח על הבנקים בנק ישראל, סיכונים אקלים למוסד פיננסי הם סיכונים המתעוררים עקב חשיפתו לסיכונים הנגרמים על-ידי שינוי האקלים או הקשורים אליו:

- סיכונים פיזיים (Physical Risks) - סיכונים כתוצאה מאירועי אקלים אקוטיים (אירועי קיצון) כמו הצפות, סערות, גלי חום/קור, שריפות ענק ו/או מתהליכים כרוניים, המתפתחים בהדרגה, כמו עלייה בטמפרטורות, קיטון במשקעים/מידבור, עלייה בגובה פני הים ואחרים.
- סיכונים מעבר (Transition Risks) - סיכונים המתעוררים אגב שיבושים הנגרמים בתהליך הטרנספורמציה וההתאמה של הכלכלה העולמית, המתחייב, על-פי הקונצנזוס המדעי והסכמי ועידת פריז מ-2016, על מנת להיאבק במקור לשינוי האקלים - מכלכלה המבוססת על פעילויות עתירות פליטות פחמן דו חמצני וגזי חממה אחרים לכלכלה דלת/מאופסת פליטות. הגורמים המניעים את התהליך הם שינויים ברגולציה, חקיקה ומדיניות ממשלתית, שינויים טכנולוגיים, שינוי שוק ושינויים בהעדפות צרכנים, שינויים בתחום הליטיגציה ועוד.

סיכוני אקלים עלולים להתרגם לסיכונים הפיננסיים ה"מסורתיים" השונים שיש לבנק בפעילותו השוטפת, כמו סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון נזילות ואחרים וזאת דרך מגוון 'ערוצי תמסורת' מיקרו-ומקרו-כלכליים, שעלולים להשפיע לרעה על החוסן הפיננסי של עסקים, משקי בית ועל הכלכלה בכלל, וכן לסיכונים אחרים לבנק, כמו סיכון מוניטין, סיכון רגולטורי, סיכון משפטי ועוד. תחום סיכון האקלים נחשב כתחום מתפתח ומורכב, המגלם, בין השאר, סיכון סיסטמי רחב היקף (גלובלי), חסר תקדים, בעל טווח ההתממשות ארוך בהרבה מטווח התכנון העסקי שבו בנקים מורגלים וכזה המאופיין בחוסר ודאות מהותי.

בתקופת הדוח ביצע הבנק התנסות ראשונית בניתוח תרחיש סיכון אקלים פיזי אקוטי אודות חשיפה לאירוע הצפות קיצוני של בטוחות תיק האשראי לדירור ותיק האשראי העסקי המובטח בנדל"ן ובניתוח השפעת תרחישי NGFS אודות סיכון מעבר Net-zero Orderly ו-Net-zero Disorderly על הפסדי תיק האשראי העסקי וזאת על בסיס הנחות, מגבלות וקירובים שונים. תוצאות הניתוחים הראשוניים הראו חשיפה נמוכה באופן יחסי. הבנק ימשיך לשכלל את יכולותיו בנושא הרצת תרחישי אקלים ונערך לביצוע תרחיש אקלים אחיד בהובלת בנק ישראל.

למדדים עיקריים ואסטרטגיים בתחום הסביבה והאקלים ראה [פרק מדדי ESG עיקריים - סביבה, חברה וממשל בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדוחות הכספיים לשנת 2022](#).

למידע נוסף בנושא סיכון סביבתי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

טז. סיכון מודל

סיכון המודל הינו סיכון להשלכות שליליות העשויות לבוא לידי ביטוי בהפסד כספי או השפעות לא פיננסיות (קבלת החלטות עסקיות ו/או אסטרטגיות שגויות, פגיעה במוניטין של הבנק ועוד), כתוצאה מהחלטות המתקבלות מתוצרי מודלים שגויים או שימוש לא הולם בתוצרי המודל. מקורות הסיכון הם ליקויים אפשריים באיכות נתוני קלט, מתודולוגיית פיתוח, יישום טכנולוגי ושימוש עסקי.

למידע נוסף בנושא סיכון מודל ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022](#).